

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Přírodovědecká fakulta

Katedra geografie

Lukáš Polčák

**Analýza výsledků českých prezidentských
voleb ve Zlínském kraji v roce 2018**

Bakalářská práce

Vedoucí práce RNDr. Miloš Fňukal, Ph.D.

Olomouc 2020

Bibliografický záznam

Autor (osobní číslo):	Lukáš Polčák (R16601)
Studijní obor:	Geografie (kombinace Z–AF)
Název práce:	Analýza výsledků českých prezidentských voleb ve Zlínském kraji v roce 2018
Title of thesis:	Analysis of the Czech presidential election results in the Zlín Region in 2018
Vedoucí práce:	RNDr. Miloš Fňukal, Ph.D.
Rozsah práce:	70 stran, 10 stran příloh
Abstrakt:	Cílem bakalářské práce je analýza volební podpory kandidátů v prvním a druhém kole přímé volby prezidenta ČR v roce 2018 na území Zlínského kraje. Vedle charakteru územní struktury oblastí podpory kandidátů a analýzy geografické podmíněnosti hlasování budou také samostatně zkoumány změny podpory Miloše Zemana ve srovnání s rokem 2013.
Klíčová slova:	prezidentské volby, analýza, Zlínský kraj, jádra volební podpory, 2018
Abstract:	The aim of this thesis is to analyse the election results in the first and second round of the Czech presidential elections in the Zlín Region in 2018. The thesis explores the spatial differentiation of the election results, social bases of voting behaviour and changes in Miloš Zeman's power base between 2013 and 2018.
Key words:	presidential elections, analysis, the Zlín region, power base, 2018

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI
Přírodovědecká fakulta
Akademický rok: 2017/2018

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Lukáš POLČÁK**
Osobní číslo: **R16601**
Studijní program: **B1301 Geografie**
Studijní obory: **Anglická filologie**
Geografie
Název tématu: **Analýza výsledků českých prezidentských voleb ve Zlínském kraji roce 2018**
Zadávající katedra: **Katedra geografie**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cílem bakalářské práce je analýza volební podpory kandidátů v prvním a druhém kole přímé volby prezidenta ČR v roce 2018 na území Zlínského kraje. Vedle charakteru územní struktury oblastí podpory kandidátů a analýzy geografické podmíněnosti hlasování budou také samostatně zkoumány změny podpory ing. Zemana ve srovnání s rokem 2013.

Rozsah grafických prací: **Podle potřeb zadání**
Rozsah pracovní zprávy: **5 000 - 8 000 slov**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**
Seznam odborné literatury: **viz příloha**

Vedoucí bakalářské práce: **RNDr. Miloš Fňukal, Ph.D.**
Katedra geografie

Datum zadání bakalářské práce: **17. ledna 2018**
Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2019**

prof. RNDr. Ivo Frébort, CSc., Ph.D.
děkan

L.S.

doc. RNDr. Marián Halás, Ph.D.
vedoucí katedry

V Olomouci dne 17. ledna 2018

Příloha zadání bakalářské práce

Seznam odborné literatury:

- ANTOŠ, M.: Principy voleb v České republice. Praha : Linde Praha, a.s. , 2008. 192 s. ISBN 978-80-7201-734-8.
- BAAR, V., RUMPEL, P., ŠINDLER, P.: Politická geografie. 1. vydání. Ostrava: Ostravská univerzita, 1996. 94 s. ISBN 80-7042-737-X.
- BALÍK A KOL., S.: Volby do Poslanecké sněmovny v roce 2010. Brno : Masarykova univerzita, Institut pro srovnávací politologický výzkum, 2010. 279 s. ISBN 978-80-7325-224-3.
- BUČEK, J.; PLEŠIVČÁK, M.; PRZYBYLA, V.: Politická geografia : politické ideológie, demokracia a voľby. Bratislava . Univerzita Komenského v Bratislave, 2017. ISBN 978-80-233-4408-1.
- CABADA, L.; ŠANC, D.: Český stranický systém ve 20. století. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2005. 223 s. ISBN 80-86898-33-4.
- ČALOUŠ, D., FOLTÝN, T., HAVLÍK, V., MATUŠKOVÁ, A.: Volby do Poslanecké sněmovny v roce 2006. 1. vydání. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2006. 219 s. ISBN 80-7325-108-6.
- DANĚK, P., JEHLIČKA, P., TOMEŠ, J.: Stát, politika, prostor. 1. vydání. Praha: UK, PŘF, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, 2000. 274 s. ISBN 80-238-5566-2.
- KAŇOK, J.: Tematická kartografie. 1. vydání. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 1999. 318 s. ISBN 80-7042-781-7.
- KREJČÍ, O.: Nová kniha o volbách. Praha : Professional Publishing, 2006. 481 s. ISBN 80-86946-01-0.
- LEBEDA, T., LINEK, L., LYONS, P., VLACHOVÁ, K., et al.: Voliči a volby 2006. 1. vydání. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2007. 234 s. ISBN 978-80-7330-126-2.
- SARTORI, G.: Comparative Constitutional Engineering. Basingstoke : Macmillan, 1994. 219 s. ISBN 0-333-62967-1.
- VLACHOVÁ, K.: Stranická identifikace v České republice. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2000. 40 s. ISBN 80-8595081-2.
- VODA, P.: Efekt kandidáta ve volbách v českém prostředí. Diplomová práce, Brno: Masarykova univerzita, 2009. 91 s.

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně pod vedením RNDr. Miloše Fňukala, Ph.D.

Všechny použité materiály a zdroje jsou citovány s ohledem na vědeckou etiku, autorská práva a zákony na ochranu duševního vlastnictví.

V Olomouci 15. 5. 2020

Rád bych poděkoval vedoucímu práce RNDr. Miloši Fňukalovi, Ph.D. za cenné rady, věcné připomínky a vstřícnost při konzultacích a vypracování bakalářské práce.

Poděkování patří také Austrian Agency for International Cooperation in Education and Research za zpřístupnění řady zahraničních zdrojů.

OBSAH

1. Úvod.....	10
2. Cíle práce	11
3. Volební geografie a její metody	13
3.1 Volební geografie	13
3.2 Literatura.....	14
3.3 Lokální efekt kandidáta	14
3.4 Použité metody	14
3.5 Zdroje dat	16
4. Prezidentské volby v České republice	17
5. Srovnání výsledků voleb v ČR a ve Zlínském kraji	19
5.1 Celorepublikové výsledky voleb.....	19
5.1.1 Volební účast.....	19
5.1.2 Kandidát s nejvyšším počtem hlasů.....	22
5.2 Výsledky voleb ve Zlínském kraji.....	27
5.2.1 Volební účast.....	27
5.2.2 Volební podpora jednotlivých kandidátů	29
5.2.3 Kandidát s nejvyšším počtem hlasů v prvním kole voleb	30
5.2.4 Výsledky voleb v prvním kole voleb v okresech Zlínského kraje	31
5.2.5 Kandidát s největším počtem hlasů ve druhém kole.....	32
5.2.6 Výsledky v druhém kole voleb v okresech Zlínského kraje.....	33
6. Analýza geografické podmíněnosti hlasování	34
6.1 Pohlaví.....	34
6.2 Věk.....	35
6.3 Sektor hospodářství	36

6.4	Podnikatelé	36
6.5	Vzdělání	38
6.6	Náboženství.....	39
7.	Prostorové rozmístění elektorátu	41
7.1	Mirek Topolánek	41
7.2	Michal Horáček	42
7.3	Pavel Fischer.....	43
7.4	Jiří Hynek	44
7.5	Petr Hannig.....	45
7.6	Vratislav Kulhánek.....	46
7.7	Miloš Zeman	47
7.8	Marek Hilšer	50
7.9	Jiří Drahoš.....	51
8.	Míra překrytí volebních jader	53
9.	Přesuny mezi 1. a 2. kolem	55
10.	Územní změny v elektorátu Miloše Zemana v roce 2018 oproti roku 2013.....	57
11.	Závěr	60
12.	Summary.....	63
	Seznam použitých zkratk	65
	Seznam použité literatury	66
	Zdroje dat.....	69
	Přílohy	70
	Seznam příloh.....	70
	Přílohy	71

1. Úvod

Pluralita politických subjektů a svobodné volby patří mezi hlavní principy demokracie. Svobodné volby se do našich zemí vrátily až po roce 1989 po událostech Sametové revoluce. Dalším takovým milníkem ve volebním systému je rok 2013, ve kterém proběhly na našem území vůbec první přímé volby prezidenta republiky. V roce 2018 pak proběhly druhé přímé volby prezidenta republiky v historii České republiky. První kolo těchto voleb proběhlo ve dnech 12. a 13.1.2018 a druhé kolo ve dnech 26. a 27.1.2018. Prezidentské volby jsou tedy v České republice stále relativně novou záležitostí, a proto neexistuje dosud velké množství prací zaměřených na tuto tematiku a tahle práce je z toho důvodu jednou z prvních prací zabývajících se právě přímými prezidentskými volbami v České republice. Předmětem studia této práce jsou právě prezidentské volby v roce 2018 na území Zlínského kraje. Tento kraj byl zvolen pro tuto práci mimo jiné i proto, že jde o region do jisté míry atypický. V rámci České republiky patří mezi kraje s nejvyšším podílem věřícího obyvatelstva, což je znak, který může být reflektován i ve výsledcích voleb v tomto kraji.

K analýze voleb můžeme použít různé přístupy a můžeme použít metody kvalitativní i kvantitativní. Tato práce se snaží provést základní geografickou analýzu na území Zlínského kraje. Volební výsledky nejsou obvykle homogenní na území celého státu, nýbrž mívají zpravidla jistou míru prostorové diferenciaci, a proto se práce zabývá i prostorovým rozmístěním elektorátu. Tato diferenciaci může mít vysvětlení spočívající v různých společenských znacích konkrétního regionu, a proto je dalším stěžejním tématem práce studium podmíněnosti hlasování. Vzhledem k tomu, že jde již o druhé přímé volby prezidenta v České republice, otevírá se nám i první možnost studie do jisté míry longitudinálního charakteru. Můžeme si všimnout, že vítězem voleb v roce 2018 byl opět vítězný kandidát z voleb z roku 2013 a nabízí se tak i otázka, zda se jeho podpora na území Zlínského kraje nějakým způsobem změnila.

2. Cíle práce

Kvalifikační práce se zabývá geografickou analýzou volební podpory v přímých volbách prezidenta České republiky v roce 2018 na území Zlínského kraje a má čtyři konkrétní dílčí cíle, dvě výzkumné otázky a s nimi související hypotézy. Tato kapitola prezentuje jednotlivé cíle, jejichž metodologie je dále rozebrána v kapitole 3.

Prvním cílem práce je prezentace výsledků voleb na celostátní úrovni a na úrovni Zlínského kraje. Využívány budou zejména grafy a mapy, které budou následně doplněny krátkým komentářem s dalšími informacemi. Půjde konkrétně o informace o volební účasti, procentuálním zisku jednotlivých kandidátů a o prostorovou vizualizaci kandidátů s nejvyšším počtem hlasů na úrovni krajů i obcí. Tento cíl umožňuje vytvořit jistý kontext, do kterého bude poté možné zasadit Zlínský kraj a určit případná specifika tamních volebních výsledků.

Druhým cílem je analýza podmíněnosti hlasování na území Zlínského kraje. Budou vybrány společenské znaky a konvenční metody, které se používají tradičně ve volební geografii. Výstupem budou tabulky s korelačními koeficienty jednotlivých znaků doplněné komentářem. Za druhé kolo se budou zkoumat stejným způsobem i přesuny voličů mezi prvním a druhým kolem.

Třetím cílem je vizualizace prostorového rozmístění elektorátu, která bude provedena u všech kandidátů za obě kola voleb metodou jader volební podpory. Tento cíl bude dále rozšířen krátkou analýzou míry překrytí volebních jader. Prostorová vizualizace elektorátu umožní zasadit poznatky získané z korelačních koeficientů do prostorového kontextu a potenciálně vymezit jisté specifické regiony.

Posledním cílem je zjistit, zda na území kraje proběhly nějaké změny v rozmístění volebních jader Miloše Zemana a zda se nějak změnila jeho procentuální podpora v jednotlivých obcích ve Zlínském kraji mezi lety 2013 a 2018.

Mimo výše uvedené cíle si práce klade dvě specifické výzkumné otázky a k nim má dvě související hypotézy. První výzkumnou otázkou je, zda existuje statisticky významná pozitivní korelace mezi některým kandidátem a náboženstvím. Konkrétně, zda tímto

kandidátem, kterého volili věřící je Jiří Drahoš, jelikož KDU-ČSL oficiálně doporučila svým voličům volit Jiřího Drahoše (idnes.cz, 2018).

Druhá výzkumná otázka, která se vybízí je, zda se jádra Mirka Topolánka budou koncentrovat v okrese Vsetín, případně v okolí města Vsetín. Jedná se totiž o kandidáta, který pochází ze Vsetína a z toho důvodu je možné, že by se zde mohl uplatnit tzv. lokální efekt kandidáta, který je popsán v kapitole 3.3.

3. Volební geografie a její metody

3.1 Volební geografie

Volební geografie je subdisciplína politické geografie, která se věnuje analýzám prostorových aspektů voleb (Warf, Leib; 2011:3). Kostelecký (1993:33) to dále specifikuje a konstatuje, že jde konkrétně o studium prostorové diferenciaci výsledků a podmíněnost hlasování. Pokud se podíváme do historie volební geografie, v České republice se volební geografie objevuje až s příchodem svobodných voleb po roce 1989. Jedna z prvních významných publikací v tomto, u nás nově vznikajícím oboru, je bezpochyby práce Kosteleckého a Jehličky (Kostelecký, Jedlička; 1991). Co se týče volební geografie celosvětově, mezi jednu z prvních studií z oblasti volební geografie provedl E. Krebheil, který se ve své práci snažil pochopit význam geografických vlivů na britské parlamentní volby mezi roky 1885 až 1910 (Krebheil, 1916).

Když se podíváme na další práce ze světa, narazíme na práce zaměřené na prostorovost voleb (Taylor 1973; Gudgin, Taylor, 1979, Mansley). Archer, Murauskas a Shelley (1985) se rovněž ve svém článku zaměřují na rozmístění elektorátu a zmiňují jistá jádra podpory republikánů a demokratů. Pohledem na novější práce v oboru narazíme i na pokusy o studii longitudinálního charakteru (Mellow, Trubowitz; 2005). Celkově jde však obvykle o studium aktuálních témat, které nadále studují prostorovost voleb. Nicméně, nejde pouze o prostorové rozmístění samotných hlasů, ale i o prostorovou diferenciaci volební účasti. Příkladem může být článek Mansley a Demšar (2015), který řeší právě prostorovou diferenciaci volební účasti v Londýně v roce 2012. Podobně jako v jiných oborech si můžeme povšimnout neustálého vývoje nových subdisciplín. V geografii může být příkladem geografie emocí nebo feministická geografie. Tyto směry se projevují i ve volební geografii, příkladem může být práce od Schurra (2013), která zohledňuje vliv emocí ve volební geografii na příkladu voleb v Ekvádoru nebo článek od McGing (2014), který se zabývá tzv. feministickou volební geografii. Většinu prací ve volební geografii však spojuje nadále akcent na prostorovost.

3.2 Literatura

Co se týče publikací, které jsou hlavním východiskem pro interpretaci různých skutečností v této práci, tak první je publikace *Political Man* (Lipset, 1960). Tato publikace poskytuje ucelený přehled vlivů na výsledky voleb ve vztahu na různé společenské znaky. Navzdory tomu, že některé teze autora se nedají aplikovat na české prostředí, publikace je v této práci jedním z nejdůležitějších východisek pro explikaci sociální podmíněnosti hlasování. Pro vysvětlení specifik v českém prostředí je v této práci hlavním zdrojem práce Krejčího (2006), který se právě vymezuje vůči některým tezím Lipseta, které neplatí pro Českou republiku.

3.3 Lokální efekt kandidáta

Jedním specifickým konceptem, který je předmětem druhé výzkumné otázky této práce je lokální efekt kandidáta. Lokální efekt kandidáta spočívá v tom, že kandidát, který pochází z dané oblasti, má v té oblasti vyšší podporu i pokud je jeho politika jiná, než k jaké se voliči tradičně v oblasti přiklání (Johnson, 2009:264). V případě tohoto efektu je důležité rozlišovat tento lokální efekt kandidáta a obecné společenské efekty (Agnew, 1996). V našem případě můžeme potenciálně u Mirka Topolánka získat vyšší podporu v okrese Vsetín, která zde však může být ovlivněna i jinými společenskými znaky.

3.4 Použité metody

Pokud se nyní podíváme na dvě konkrétní metody aplikované v této práci, tak půjde o metodu volebních jader a korelační analýzy. Metoda volebních jader vychází z práce Kosteleckého a Jehličky (Kostelecký, Jedlička; 1991), která analyzuje volby z roku 1990. Metodu, kterou autoři použili je tzv. metoda územní volební podpory, která je v této práci nazvána jako metoda volebních jader. Ve své analýze se snaží zachytit intenzitu podpory politických stran na konkrétních územních jednotkách. Jejich metoda spočívá v tom, že jsou zvolené územní jednotky seřazeny sestupně podle relativní úrovně volební podpory a podle této řady jsou poté načítány absolutní hodnoty hlasů až do výše 50 % z celkového počtu hlasů získaných konkrétní stranou ve vybraných volbách. Území, které získáme po provedení takové analýzy nazývá území volební podpory (Jehlička,

Kostelecký, 1991:84). Právě tato metoda je analogicky uplatněna pro studium rozmístění elektorátu jednotlivých kandidátů v kapitole 7.

Co se týče korelační analýzy, Brázdil (1995:119) uvádí, že tento způsob studia závislosti dvou veličin můžeme využít v úkolech, ve kterých je potřeba řešit dva nebo více navzájem souvisejících jevů nebo vlastností. Jako příklad uvádí vztahy mezi změnou teploty a nadmořskou výškou, mezi počtem dojíždějících a vzdáleností od centra dojížděky nebo i vztahy složitější jako jsou vztahy mezi srážkami, odtokem a chemismem říční vody. Právě korelační analýza bude uplatněna pro studium podmíněnosti hlasování, jelikož nám v případě volební geografie tato metoda umožňuje stanovit, zda může existovat závislost mezi vybranými společenskými znaky jako je například vzdělání, vyznání nebo věk voličů a volbou konkrétního kandidáta.

U metody korelační analýzy se nabízí otázka, co je považováno za signifikantní závislost. To se liší v závislosti na tom, zda provádíme výzkum v přírodních nebo společenských vědách. Ve společenských vědách, kam můžeme zařadit svým charakterem i volební geografii, se považuje za významné cokoliv od hodnoty korelace 0,30 (Vaus, 2002:258). Senthilnathan (2019), nicméně, považuje až hodnoty od 0,35 za statisticky významné, na druhou stranu ale konstatuje, že interval od 0,20 do 0,30 označuje sice slabou závislost, kterou je ale třeba vzít v úvahu. Dle Vaus (2002:258) je však ve společenských vědách nepravděpodobné, že budou dvě proměnné na sobě velmi silně závislé. Krejčí (2006:422) dále poukazuje, že volební chování jistých skupin je dnes méně ovlivněno sociálně ekonomickými charakteristikami, než tomu bylo v minulosti. Proto lze očekávat, že získané korelační koeficienty nebudou nabývat vysokých hodnot. Jistý referenční rámec pro interpretace a slovní popis korelačních koeficientů poskytuje tab. 1, která je založena na tabulce dle Vaus (2002:258). Jistou nevýhodou korelační analýzy je skutečnost, že korelace nemusí nutně znamenat kauzalitu. Z toho důvodu byly v práci vybrány znaky, o kterých zpravidla máme nějaké znalosti o možné kauzalitě.

Tab. 1: Hodnoty korelačního koeficientu a jejich význam

Koeficient	Síla
0,00	žádná (lineární) závislost
0,01–0,09	triviální (lineární) závislost
0,10–0,29	slabá (lineární) závislost
0,30–0,49	střední (lineární) závislost
0,50–0,69	podstatná (lineární) závislost
0,70–0,89	velmi silná závislost
0,90–0,99	téměř perfektní
1,0	perfektní korelace

Zdroj: založeno na Vaus (2002:258)

3.5 Zdroje dat

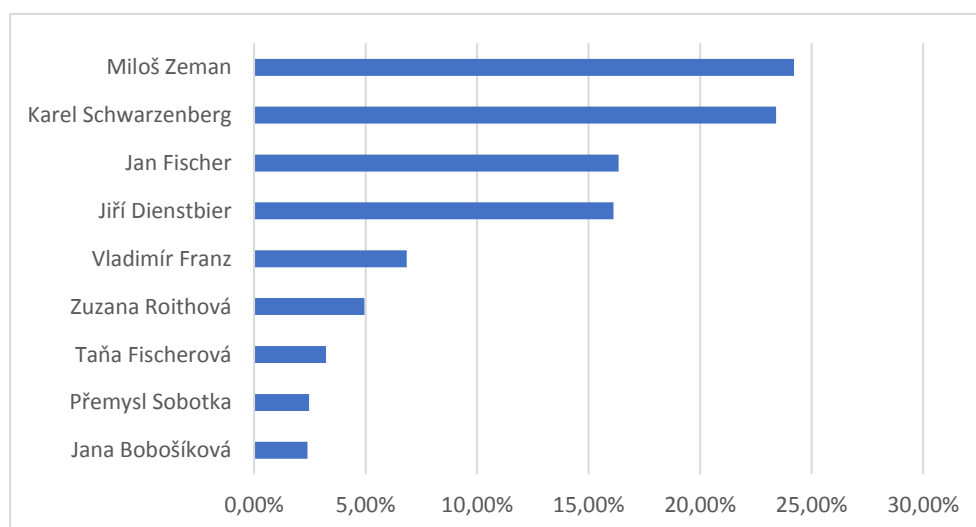
Co se týče dat použitých v této práci, půjde ve všech případech o data sekundární, která jsou poskytnuta Českým statistickým úřadem. Tato data se po požádání příslušného oddělení Českého statistického úřadu podařilo získat i ve formátu dbf a xls, což umožní efektivní práci s těmito daty. Pro korelační analýzu budou použita i data ze sčítání lidu z roku 2011. Nevýhodou dat o některých společenských znacích je skutečnost, že u nich může existovat i kategorie „nezjištěno“. Dalším problémem je aktuálnost těchto dat, jelikož do roku 2018 se mohly některé ukazatele změnit. Z těchto důvodů nemusí tato data nutně přesně reflektovat realitu. Data byla z toho důvodu vždy u těchto kategorií před výslednou analýzou vztažena na ty občany, kteří danou položku vyplnili.

Dalším významným zdrojem sekundárních dat je ArcČR, který poskytuje informace o územní struktuře České republiky a disponuje rovněž polygonovými vrstvami ve formátu shapefile. Tato data usnadní vizualizaci jader volební podpory. Pro samotnou tvorbu map bude v této práci využíván program ArcMap 10.7.

4. Prezidentské volby v České republice

Volby prezidenta v historii České republiky probíhaly dvěma způsoby. Čl. 54 Ústavy České republiky z roku 1993 stanoví, že prezident republiky je volen parlamentem na společné schůzi obou komor (Ústava České republiky, 1993). Do roku 2013 šlo tedy o volby nepřímé, ve kterých prezidenta volili poslanci a senátoři. Tímto způsobem byl zvolen Václav Havel v letech 1993 a 1998, následně pak také Václav Klaus v letech 2003 a 2008. V roce 2012 proběhla novelizace Ústavy České republiky a přešlo se k přímé volbě prezidenta republiky. Kandidát musí získat dle § 54 zákona č. 275/2012 Sb. nadpoloviční většinu hlasů (Zákon o volbě prezidenta republiky, 2012). V případě, že žádný z kandidátů tuto podmínku nesplňuje, je dle § 56 zákona č. 275/2012 Sb. vyhlášeno druhé kolo voleb, do kterého postupují dva kandidáti, kteří obdrželi v prvním kole největší počet hlasů (Zákon o volbě prezidenta republiky, 2012).

K roku 2020 proběhly přímé volby prezidenta republiky dvakrát – v roce 2013 a poté v roce 2018. Další volby jsou naplánovány na rok 2023. Co se týče voleb v roce 2013, které byly historicky prvními přímými volbami v historii České republiky, tak ty měly celkem devět kandidátů – Jana Bobošíková, Přemysl Sobotka, Táňa Fischerová, Zuzana Roithová, Vladimír Franz, Jiří Dienstbier, Jan Fischer, Karel Schwarzenberg a Miloš Zeman. Na obr. 1 vidíme, že do druhého kola postoupili kandidáti Miloš Zeman s 24,21 % hlasů a Karel Schwarzenberg s 23,40 % hlasů (ČSÚ, 2013).

Obr. 1: Výsledky prvního kola prezidentských voleb v České republice v roce 2013 (vlastní tvorba, zdroj: ČSÚ)

S mírným odstupem následovali kandidáti Jan Fischer s 16,35 % hlasů a Jiří Dientsbier s 16,12 % hlasů. S větším odstupem pak následoval Vladimír Franz, který získal 6,84 % hlasů. Poslední čtyři kandidáti Zuzana Roithová, Táňa Fischerová, Přemysl Sobotka a Jana Bobošíková získali méně než 5 % hlasů.

Práce Kachníka (2014:15) odhaluje jistou prostorovou diferenciaci elektorátu. Poukazuje, že v prvním kole voleb v roce 2013 zvítězil v největším množství obcí Miloš Zeman a Karel Schwarzenberg. V některých obcích také Jan Fischer. Karel Schwarzenberg zvítězil v kraji Libereckém, Karlovarském, Středočeském, Plzeňském, Jihočeském a v Hlavním městě Praha, zatímco Miloš Zeman zvítězil v ostatních krajích. Nápadné je vítězství Miloše Zemana ve všech krajích Moravy. Pro volby v roce 2018 je pravděpodobné, že bude Miloš Zeman vítězem v krajích z roku 2013, zatímco kraje, ve kterých zvítězil Karel Schwarzenberg budou s větší pravděpodobností patřit Jiřímu Drahošovi.

5. Srovnání výsledků voleb v ČR a ve Zlínském kraji

5.1 Celorepublikové výsledky voleb

5.1.1 Volební účast

Celorepubliková volební účast v prezidentských volbách v roce 2018 byla 61,92 % v prvním kole a 66,60 % v kole druhém (ČSÚ). Pro srovnání, v prezidentských volbách v roce 2013 byla volební účast v prvním kole 61,31 % a 59,11 % v kole druhém (ČSÚ). Zatímco tedy v prvním kole byla volební účast pouze nepatrně vyšší, rozdíly mezi druhými koly jsou již markantnější a ke druhému kolu voleb v roce 2018 přišlo o 7,49 % více oprávněných voličů.

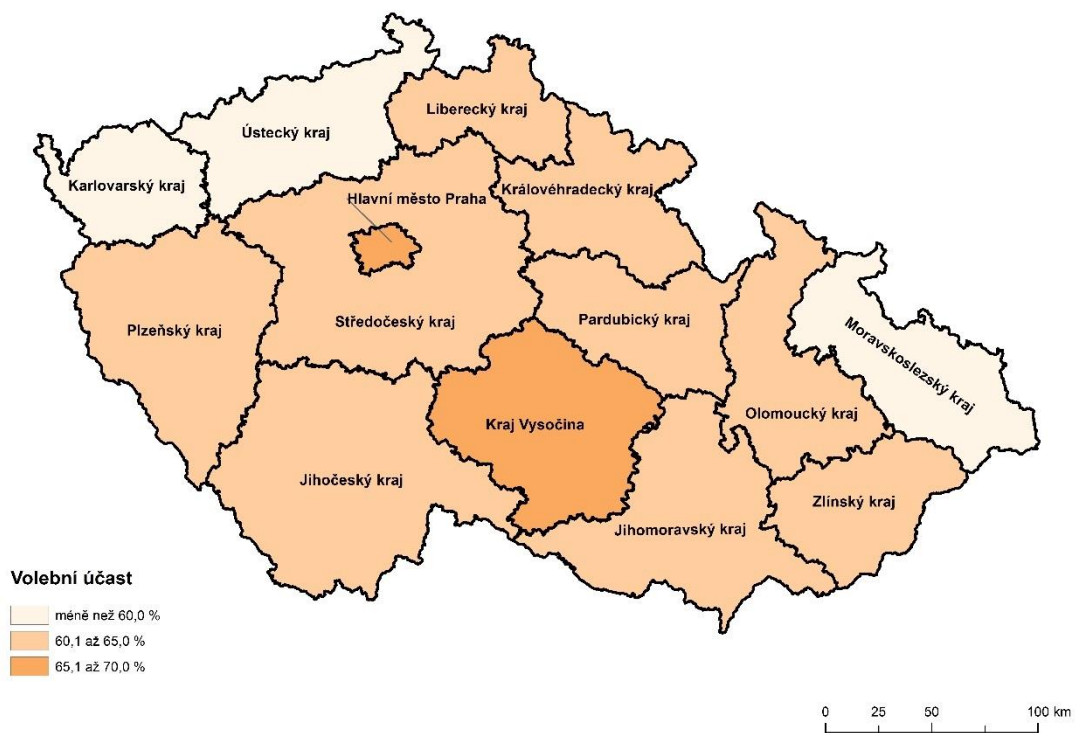
Podíváme-li se na tab. 2, je zřejmé, že druhé kolo prezidentských voleb v roce 2018 mělo vyšší volební účast než všechny volby do poslanecké sněmovny od roku 2002 a zároveň vyšší volební účast než prezidentské volby v roce 2013.

Tab. 2: Volební účast v parlamentních volbách v období 1996-2017

rok parlamentních voleb	volební účast [%]
1996	74,41
1998	74,03
2002	58,00
2006	64,47
2010	62,6
2013	59,48
2017	60,84

Zdroj: ČSÚ

V obou kolech prezidentských voleb v roce 2018 byla nejvyšší volební účast v krajích Vysočina a Hlavní město Praha (viz obr. 2 a obr. 3). Nejnižší volební účast měly naopak kraje Ústecký a Karlovarský. Nižší volební účast byla také zaznamenána v Moravskoslezském kraji.

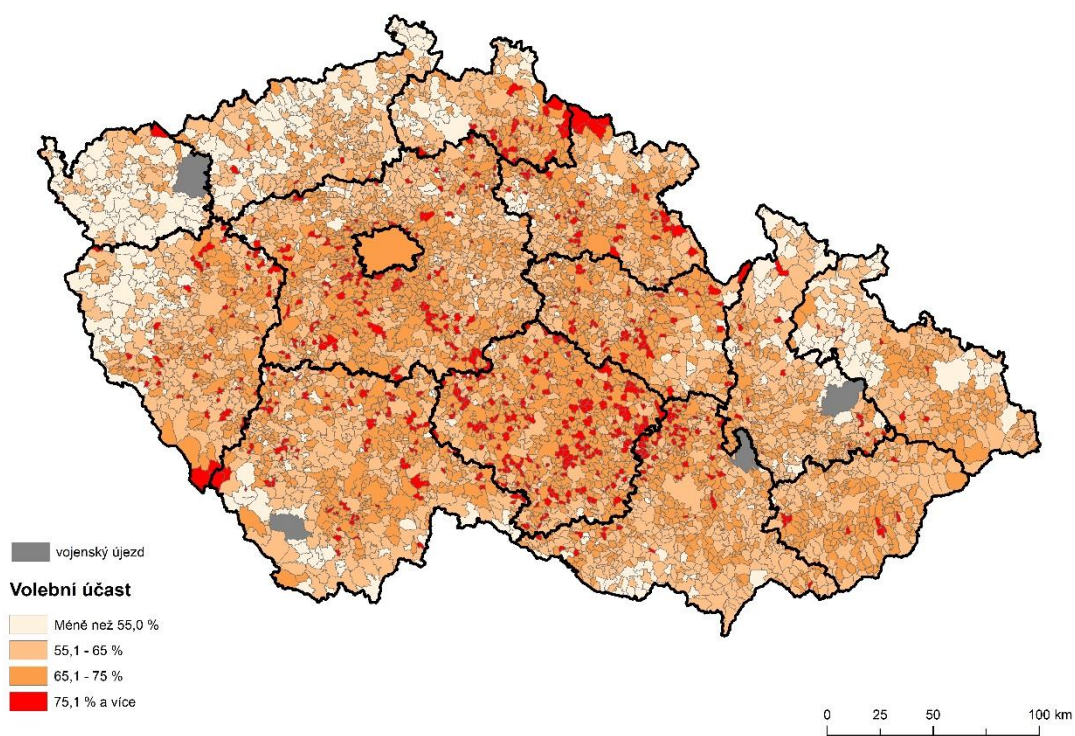

Obr. 2: Volební účast v prvním kole českých prezidentských voleb v krajích v roce 2018 (vlastní tvorba, zdroj: ČSÚ, ArcČR)

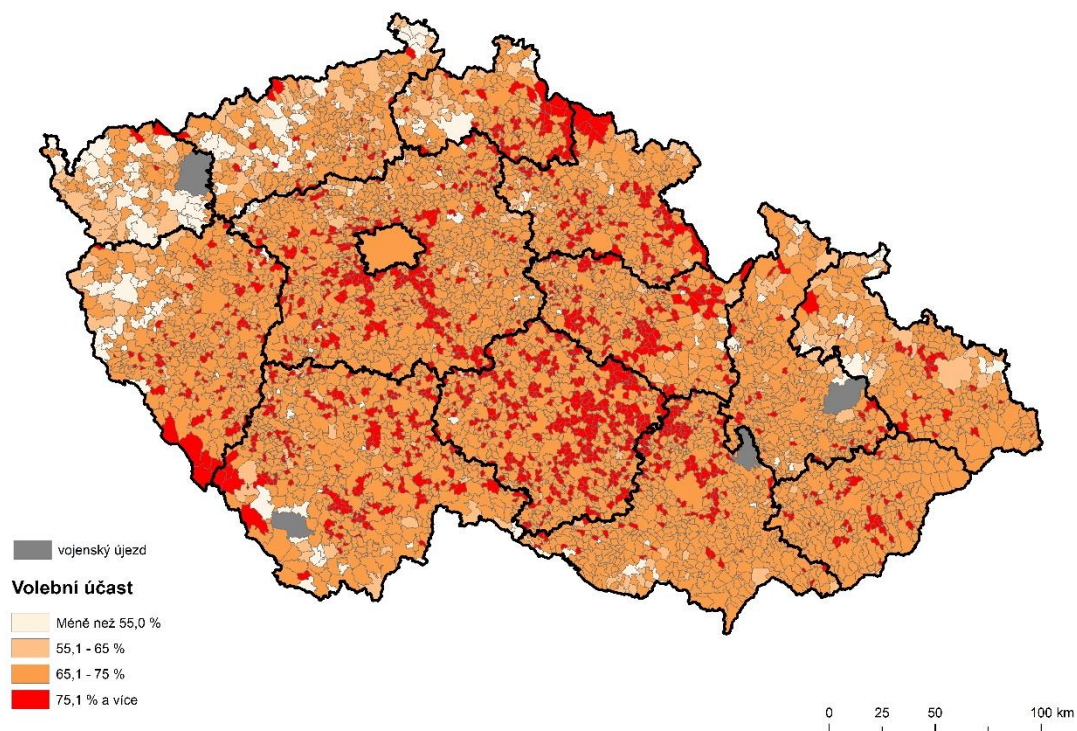

Obr. 3: Volební účast v druhém kole českých prezidentských voleb v krajích v roce 2018 (vlastní tvorba, zdroj: ČSÚ, ArcČR)

Na obr. 4 a 5 je znázorněna volební účast v jednotlivých obcích České republiky. Nižší volební účast je markantní v obcích v českém pohraničí s Německem v oblasti známé jako Sudety, jejichž hranice je do jisté míry viditelná dodnes například právě ve volební účasti nebo například i v nezaměstnanosti. Konkrétně v Ústeckém kraji, ve kterém se v únoru 2020 pohybuje nezaměstnanost na 4,21 %, což je druhá nejvyšší míra nezaměstnanosti hned po Moravskoslezském kraji (czsp.cz, 2020). Dále je v těchto volbách zjevná nižší volební účast v obcích na severu Olomouckého a na severozápadě Moravskoslezského kraje.

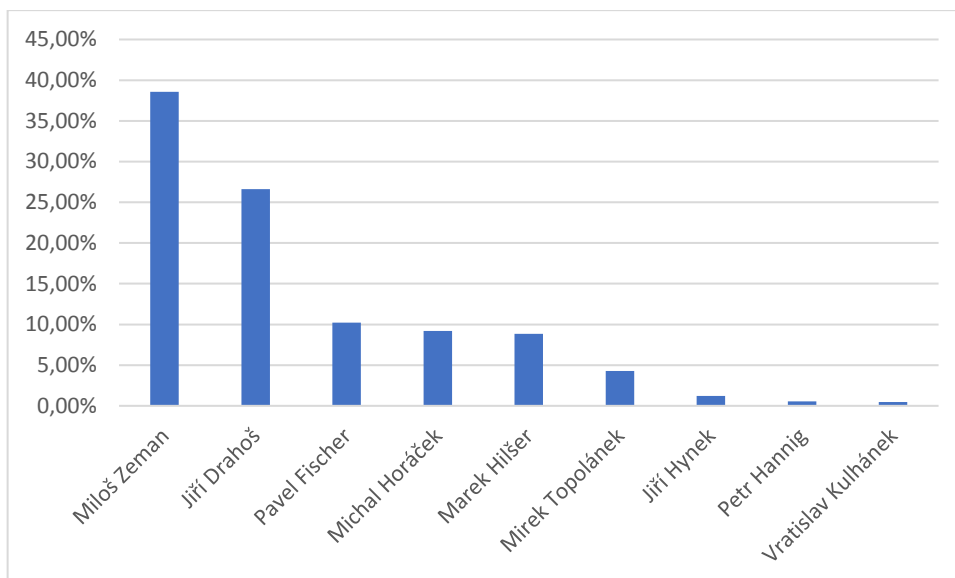
Obr. 4: Volební účast v 1. kole českých prezidentských voleb v obcích České republiky v roce 2018 (vlastní tvorba, zdroj dat: ČSÚ, ArcČR)

Obr. 5: Volební účast ve 2. kole českých prezidentských voleb v obcích v roce 2018 (vlastní tvorba, zdroj dat: ČSÚ, ArcČR)

5.1.2 Kandidát s nejvyšším počtem hlasů

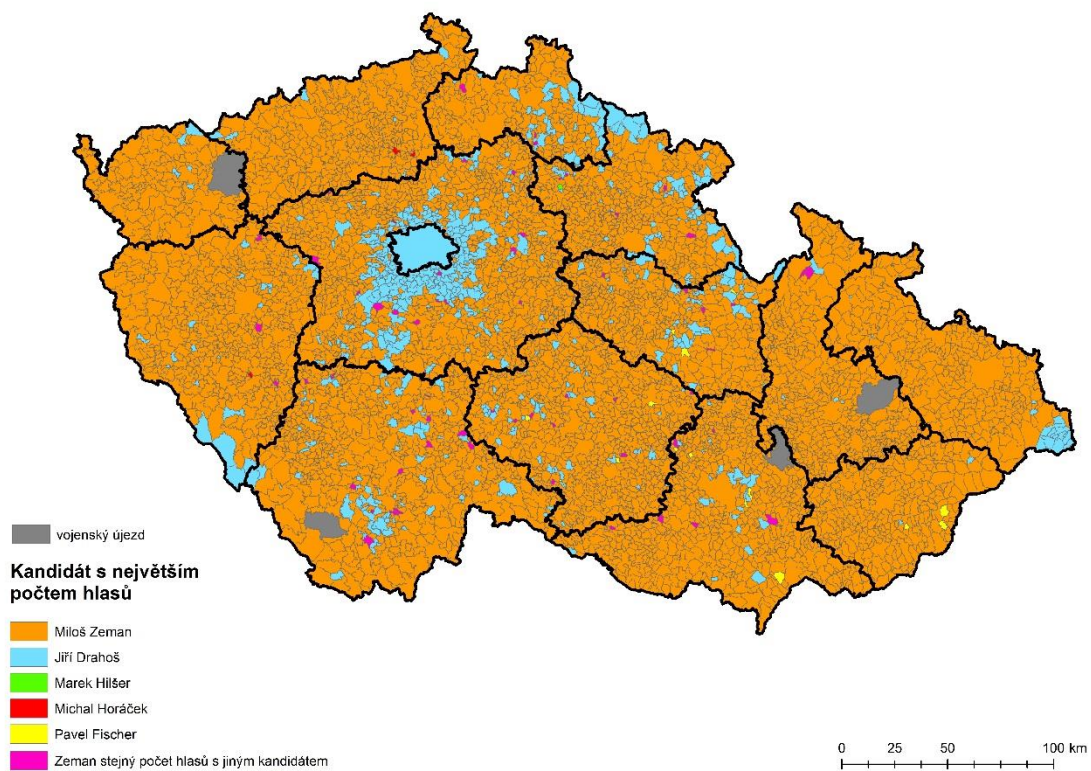
Obr. 6 zobrazuje procentuální zisky jednotlivých kandidátů. Je z něj zřejmé, že nejvyšší počet hlasů získal celorepublikově Miloš Zeman. Šlo konkrétně o 38,56 % hlasů a ve srovnání s rokem 2013 získal Miloš Zeman o 14,35 % více hlasů. Na druhém místě se umístil Jiří Drahoš s 26,60 % hlasů. S jistým odstupem pak následuje Pavel Fischer, jehož zisk byl 10,23 % hlasů, tedy méně než poloviční oproti Jiřímu Drahošovi. Podobnou volební podporu měli i kandidáti Michal Horáček a Marek Hilšer, kteří získali 9,18 % a 8,83 % hlasů. Zhruba poloviční podporu ve srovnání s Markem Hilšerem měl Mirek Topolánek se 4,30 % hlasů. Zbývající kandidáti jsou Jiří Hynek, Petr Hannig a Vratislav Kulhánek, kteří získali méně než 1,24 % hlasů.

Obr. 6: Výsledky 1. kola prezidentských voleb v České republice v roce 2018 (vlastní tvorba, zdroj: ČSÚ)

Co se týče vítězného kandidáta v jednotlivých obcích, z obr. 7 je evidentní, že ve většině obcí zvítězil v prvním kole Miloš Zeman. Obcí, ve kterých zvítězil Jiří Drahoš je výrazně méně a jde zejména o Prahu a centrální část Středočeského kraje. Další menší koncentrace obcí, ve kterém zvítězil Jiří Drahoš je v nejvýchodnější části České republiky v okolí Jablunkova, odkud Jiří Drahoš pochází (jiridrahos.cz). V tomto případě se s velkou pravděpodobností jedná o příklad lokálního efektu kandidáta.

V některých vybraných obcích byl vítězem i Pavel Fischer. V jeho případě šlo o vybrané obce ve Zlínském kraji, Jihomoravském kraji, Pardubickém kraji a na Vysočině. Dále se pak také vyskytovalo několik obcí, ve kterých zvítězil Michal Horáček a v případě jedné obce byl vítězem Marek Hilšer. Pokud se podíváme na obr. 8 zobrazující výsledky na krajské úrovni, vidíme, že jediným krajem, ve kterém zvítězil Jiří Drahoš je Hlavní město Praha.

Obr. 7: Vítěz 1. kola českých prezidentských voleb v obcích České republiky v roce 2018 (vlastní tvorba, zdroj dat: ČSÚ, ArcČR)

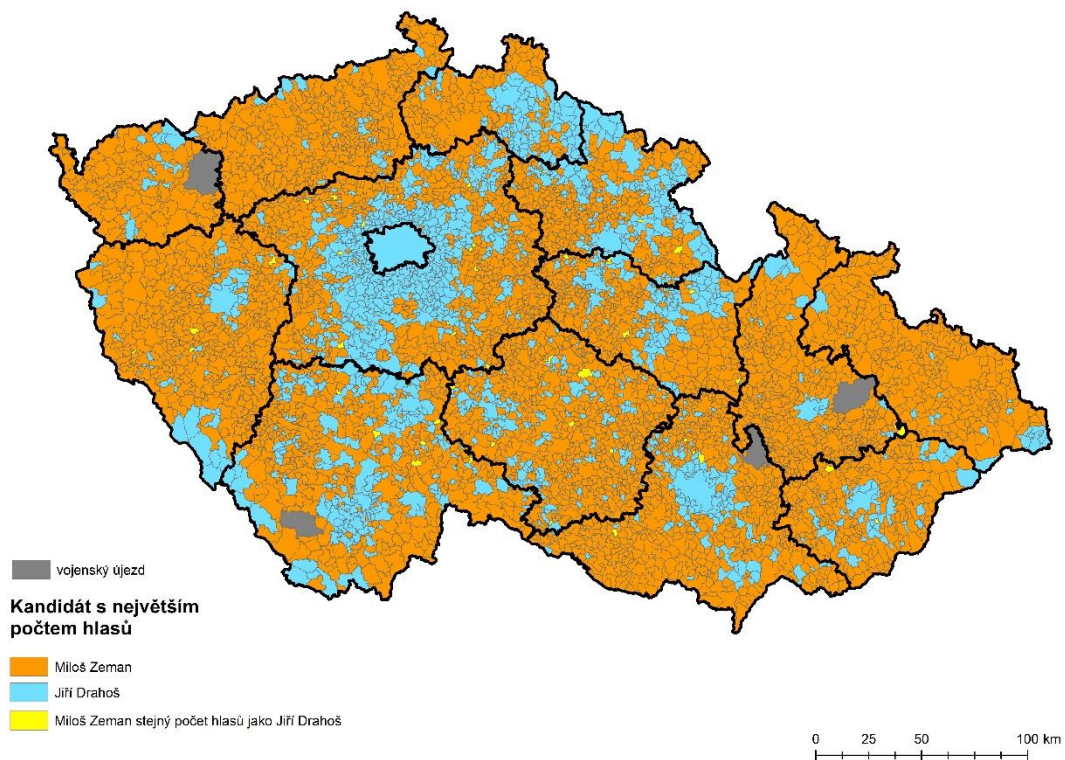

Obr. 8: Vítěz 1. kola prezidentských voleb v krajích České republiky v roce 2018 (vlastní tvorba, zdroj dat: ČSÚ, ArcČR)

Postupujícími kandidáty do druhého kola byli Miloš Zeman a Jiří Drahoš. Miloš Zeman ve druhém kole získal 51,36 % a Jiří Drahoš 48,64 %. Oproti volbám z roku 2013 byl ve druhém kole rozdíl ve volební podpoře jednotlivých kandidátů o něco menší. Zatímco v roce 2013 šlo o rozdíl 9,61 %, v roce 2018 šlo už pouze o 2,73 %. Větší podpora protikandidáta Miloše Zemana mohla být podpořena i vyšší volební účastí ve srovnání s rokem 2013.

Jak je zjevné z obr. 9, na obecní úrovni opět převažovaly obce, ve kterých zvítězil Miloš Zeman. Velké množství obcí s vítězstvím Miloše Zemana je v Ústeckém, Karlovarském, Moravskoslezském, Plzeňském a Olomouckém kraji. Obce, ve kterých zvítězil Jiří Drahoš se koncentrují opět v Praze a v centrální části Středočeského kraje. Poměrně výrazný počet obcí s vítězstvím Jiřího Drahoše se nachází také například v Libereckém, Jihočeském a Královéhradeckém kraji. Mimo tyto oblasti zvítězil Jiří Drahoš ve velkých městech jako je například Brno, Zlín, Olomouc a Plzeň. Nápadnou výjimkou z tohoto trendu je město Ostrava. Obecně je ale tahle skutečnost v rozporu s tím, co říká Lipset (1960:231) o velkých městech, které spojuje v jeho šetření v různých zemích s větším podílem levicových hlasů. Spíše bychom tedy na základě tohoto tvrzení očekávali ve velkých městech vítězství Miloše Zemana, jakožto bývalého předsedu ČSSD, a tedy představitele levice. Podíváme-li se však na výsledky ostatních voleb, trend se zdá být stejný a dostáváme překvapivě ve velkých městech spíše méně hlasů pro levici. Tohle specifikum České republiky popisuje Krejčí (2006:420) a podle něj se zdá, že trendem velkých měst v České republice je nyní volit spíše pravice. Tento trend se potvrzuje i v těchto prezidentských volbách vzhledem k již popsané skutečnosti, že Miloš Zeman zpravidla nebyl ve velkých městech vítězem.

Na krajské úrovni opět zvítězil ve většině krajů Miloš Zeman. Výjimku tvoří Středočeský, Liberecký, Královéhradecký kraj a Hlavní město Praha, ve kterých vyhrál Jiří Drahoš (viz obr. 10).

Obr. 9: Vítěz 2. kola prezidentských voleb v obcích České republiky v roce 2018 (vlastní tvorba, zdroj dat: ČSÚ, ArcČR)

Obr. 10: Vítěz 2. kola prezidentských voleb v krajích České republiky v roce 2018 (vlastní tvorba, zdroj dat: ČSÚ, ArcČR)

5.2 Výsledky voleb ve Zlínském kraji

Následující podkapitola shrnuje volební výsledky ve Zlínském kraji a dává je do kontrastu s Českou republikou. Pro snadnější orientaci v územní struktuře kraje, tj. v názvech okresů, SO ORP a jednotlivých obcí je možné využít příloh 2–7.

5.2.1 Volební účast

Co se týče volební účasti, tak ta byla na ve Zlínském kraji 63,74 %, tedy o 1,82 % nad celorepublikovou volební účastí. Pokud se podíváme na jednotlivé dílčí okresy Zlínského kraje v tab. 3, nejnižší volební účast v celém kraji byla v obou kolech voleb v okrese Kroměříž. Naopak okres Zlín se vyznačuje nejvyšší volební účastí v prvním kole a okres Uherské Hradiště pak nejvyšší volební účastí v druhém kole.

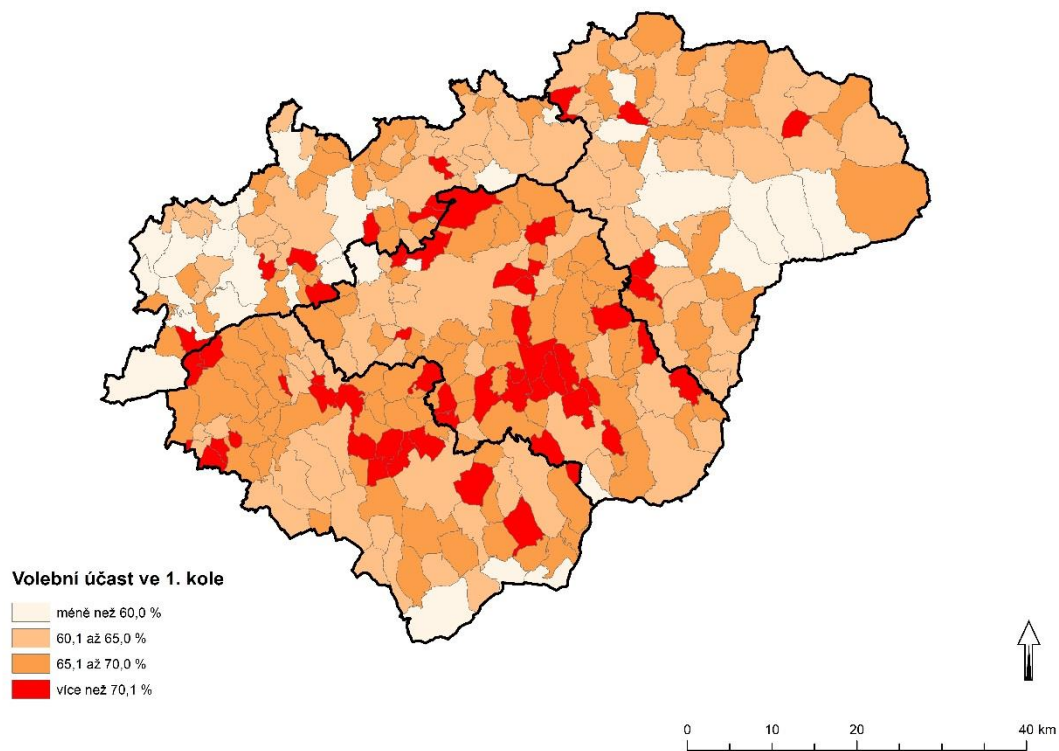
Tab. 3: Volební účast v prezidentských volbách v roce 2018 v okresech Zlínského kraje

okres	1. kolo [%]	2. kolo [%]
Kroměříž	61,52	66,50
Uherské Hradiště	64,98	69,62
Zlín	65,13	69,48
Vsetín	62,31	67,29

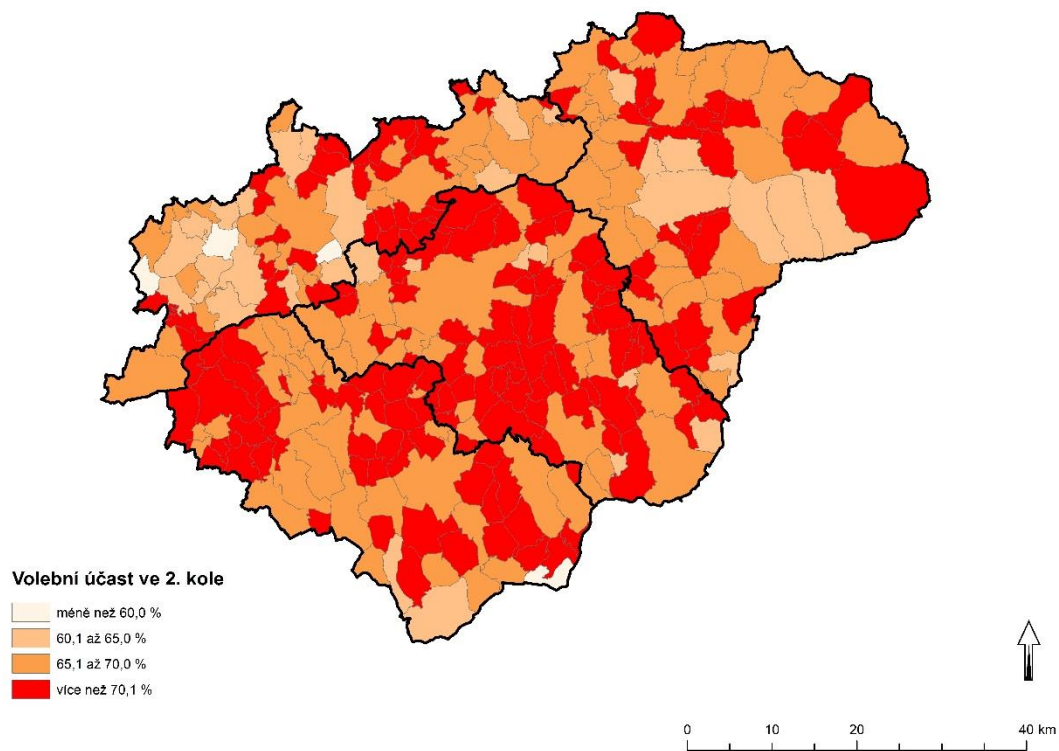
Zdroj: ČSÚ

Obr. 11 vizualizuje volební účast v prvním kole voleb v jednotlivých obcích Zlínského kraje. Mezi dvě význačné oblasti s nízkou volební účastí patří západní část okresu Kroměříž a poté skupina obcí Huslenky, Vsetín, Halenkov, Nový Hrozenkov a Karolinka v jižní polovině okresu Vsetín. Mezi oblastmi s velmi vysokou volební účastí patří okolí obce Horní Lhota. Poměrně vysoká volební účast v rozmezí 65,1 až 70,0 % je rovněž v severní části okresu Uherské Hradiště.

Volební účast v druhém kole byla plošně vyšší, nicméně oblasti s nízkou volební účastí v první kole jsou zpravidla oblastmi nižší volební účasti ve srovnání se zbytkem kraje i ve druhém kole (viz obr. 12).

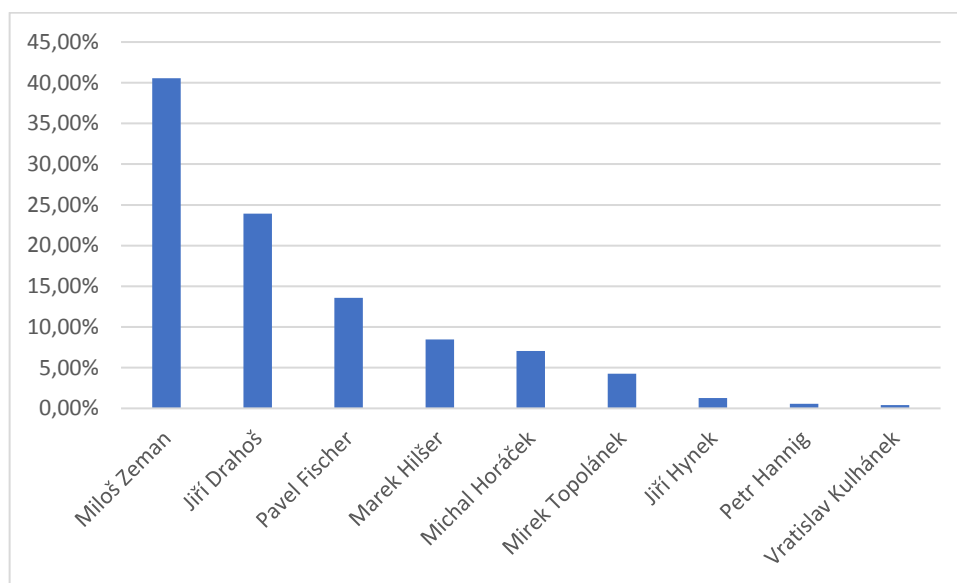
Obr. 11: Volební účast v 1. kole prezidentských voleb v obcích Zlínského kraje v roce 2018 (vlastní tvorba, zdroj dat: ČSÚ, ArcČR)

Obr. 12: Volební účast ve 2. kole prezidentských voleb v obcích Zlínského kraje v roce 2018 (vlastní tvorba, zdroj dat: ČSÚ, ArcČR)

5.2.2 Volební podpora jednotlivých kandidátů

Pořadí jednotlivých kandidátů v prvním kole voleb je velmi podobné celorepublikovým výsledkům s tím rozdílem, že čtvrtým v pořadí byl ve Zlínském kraji Marek Hilšer, a nikoliv Michal Horáček (viz obr. 13).

Obr. 13: Výsledky 1. kola prezidentských voleb ve Zlínském kraji v roce 2018 (vlastní tvorba, zdroj: ČSÚ)

Pro některé kandidáty byl Zlínský kraj volební podporou příznivější, zatímco u jiných tomu bylo naopak. Tab. 4 srovnává volební podporu vybraných kandidátů v České republice a ve Zlínském kraji. U kandidátů Mirka Topolánka, Petra Hanniga, Jiřího Hynka a Vratislava Kulhánka se liší jejich výsledky oproti celorepublikovému výsledku jen minimálně, a to pouze v řádu setin procent. Marek Hilšer získal ve Zlínském kraji o 0,37 % méně, což je rovněž poměrně nevýrazný rozdíl. Největší rozdíl v úspěšnosti je patrný u Pavla Fischera, který získal ve Zlínském kraji o 3,33 % více než celorepublikově. Podpora Jiřího Drahoše byla naopak o 2,68 % menší. Nižší podporu měl také Michal Horáček a to o 2,11 %, což ho ve Zlínském kraji posunulo až na páté místo v pořadí. Pro Miloše Zemana byl Zlínský kraj naopak mírně příznivější a získal zde o 1,99 % více.

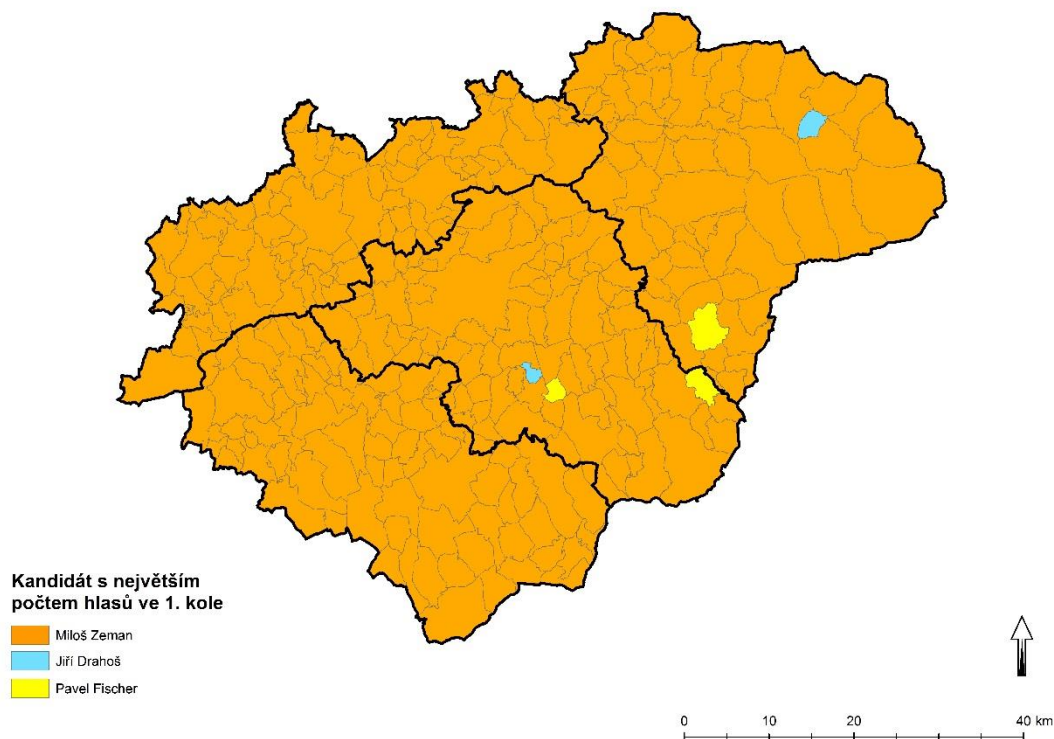
Tab. 4: Srovnání procentuální volební podpory jednotlivých kandidátů v ČR a ve Zlínském kraji v prezidentských volbách v roce 2018

kandidát	ČR [%]	Zlínský kraj [%]
Mirek Topolánek	4,30	4,24
Michal Horáček	9,18	7,07
Pavel Fischer	10,23	13,56
Jiří Hynek	1,23	1,26
Petr Hannig	0,56	0,56
Vratislav Kulhánek	0,47	0,40
Miloš Zeman	38,56	40,55
Marek Hilšer	8,83	8,46
Jiří Drahoš	26,60	23,92

Zdroj: ČSÚ

5.2.3 Kandidát s nejvyšším počtem hlasů v prvním kole voleb

Z pohledu vítězství v jednotlivých obcích byl jednoznačně s výjimkou pěti obcí vítězem Miloš Zeman (viz obr. 16). Vůbec největší podporu měl Miloš Zeman v obci Honětice v okrese Kroměříž, ve které získal 76,47 % hlasů (ČSÚ). Pavel Fischer byl vítězem v obcích Dolní Lhota (35,23 %) a obci Poteč v okrese Zlín (31,82 %) a také v obci Lidečko (33,09 %) v okrese Vsetín (ČSÚ). Jiří Drahoš byl vítězem v obci Podhradí v okrese Zlín (34,45 %) a v obci Vigantice v okrese Vsetín, ve které získal 28,98 % hlasů (ČSÚ).

Obr. 14: Vítěz 1. kola prezidentských voleb v obcích Zlínského kraje v roce 2018 (vlastní tvorba, zdroj dat: ČSÚ, ArcČR)

5.2.4 Výsledky voleb v prvním kole voleb v okresech Zlínského kraje

Pokud nyní zhodnotíme výsledky v jednotlivých okresech v tab. 5, zjistíme, že Zlínský kraj není po stránce volebních výsledků homogenní, ale že je zde jistá míra diferenciace. Mirek Topolánek a Michal Horáček byli úspěšnější v okrese Zlín a vůbec neúspěšnější v okrese Vsetín. Pavel Fischer měl nejvyšší podporu v okrese Uherské Hradiště a okrese Zlín, a naopak nejnižší volební podporu měl v okrese Kroměříž. Miloš Zeman byl naproti tomu výrazně úspěšnější v okrese Kroměříž, ve kterém získal 47,18 % ve srovnání s okresem Zlín a Vsetín, ve kterých se jeho podpora pohybovala okolo 38 %. Pozoruhodné je, že v okrese Kroměříž byl výrazněji úspěšnější pouze Miloš Zeman. Ostatní kandidáti zde byli zpravidla méně úspěšní a zdá se, že Kroměřížsko se už v tuto chvíli profiluje jako voličská základna Miloše Zemana. Další studium prostorového rozmístění bude provedeno metodou volebních jader v kapitole 7.

Tab. 5: Procentuální volební podpora jednotlivých kandidátů v prezidentských volbách v roce 2018 v okresech Zlínského kraje

okres	Kroměříž [%]	Uherské Hradiště [%]	Zlín [%]	Vsetín [%]
Mirek Topolánek	3,53	3,42	4,28	5,55
Michal Horáček	6,55	6,09	7,57	7,76
Pavel Fischer	10,71	14,83	14,67	12,77
Jiří Hynek	1,19	1,34	1,19	1,31
Petr Hannig	0,60	0,50	0,55	0,59
Vratislav Kulhánek	0,37	0,35	0,45	0,40
Miloš Zeman	47,18	41,06	38,43	38,10
Marek Hilšer	8,26	8,41	8,27	8,91
Jiří Drahoš	21,61	24,00	24,59	24,59

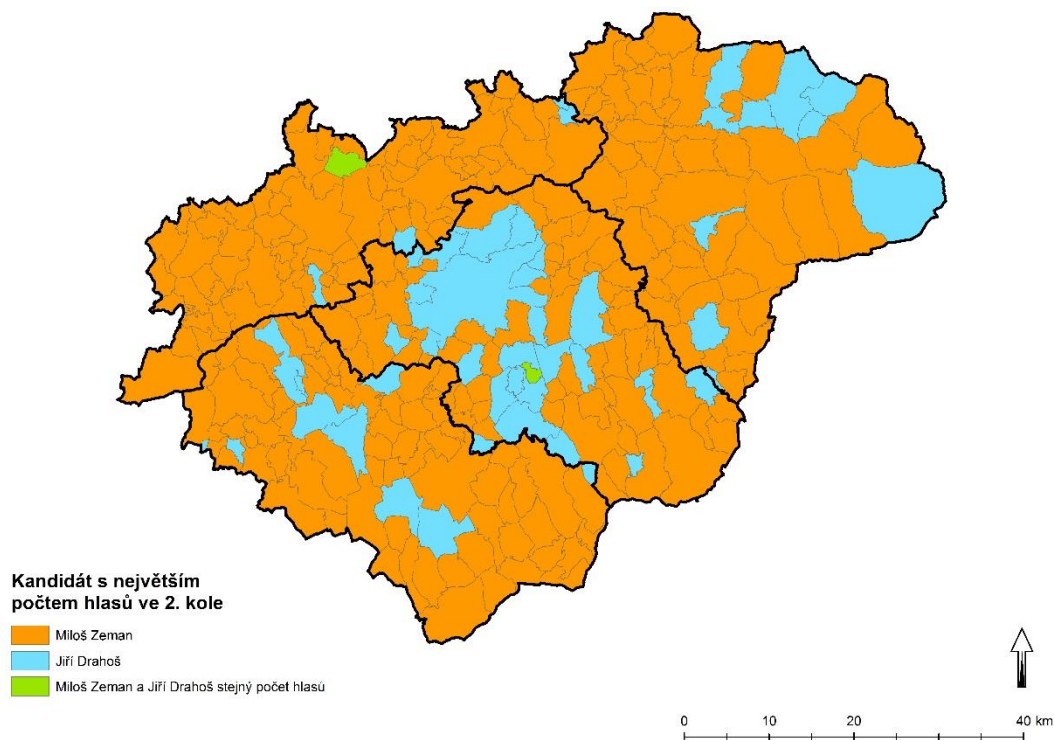
Zdroj: ČSÚ

5.2.5 Kandidát s největším počtem hlasů ve druhém kole

Ve druhém kole ve Zlínském kraji získal Miloš Zeman 54,22 % hlasů, zatímco Jiří Drahoš 45,78 %. Ve srovnání s celorepublikovými výsledky tu měl Miloš Zeman opět vyšší podporu. Celorepublikově byl rozdíl mezi zisky těchto kandidátů ve druhém kole 2,73 %, kdežto ve Zlínském kraji tento rozdíl činil 8,44 %.

V obr. 15 jsou rozlišeny obce, ve kterých vyhrál Miloš Zeman a ve kterých zvítězil Jiří Drahoš. Je zjevné, že ve většině obcí vítězil opět Miloš Zeman. Nicméně, najdeme i obce, ve kterých vyhrál Jiří Drahoš. Tyto obce se koncentrují zejména okolo města Zlín. Podpora Jiřího Drahoše v městě Zlín je opět v souladu s poznatkem Krejčího (2006:420) o tom, že metropole v České republice mají méně levicových hlasů. Kromě zmíněných oblastí v okrese Zlín zvítězil Jiří Drahoš i v několika obcích v okrese Uherské Hradiště a okrese Vsetín. Nicméně, je jich méně než ve zmíněném okrese Zlín. Naproti tomu v okrese Kroměříž se nacházejí pouze čtyři obce, ve kterých zvítězil Jiří Drahoš a jedna ve které získal stejný počet hlasů jako Miloš Zeman.

Vůbec největší podporu měl Miloš Zeman v obcích Uhřice (81,25 %) a Honětice (80,56 %) v okrese Kroměříž a poté v obci Haluzice (81,25 %) v okrese Zlín (ČSÚ). Jiří Drahoš měl naopak největší podporu v obcích Hostějov (59,26 %) v okrese Uherské Hradiště a Vigantice (58,63 %) v okrese Vsetín (ČSÚ).

Obr. 15: Vítěz 2. kola prezidentských voleb v obcích Zlínského kraje v roce 2018 (vlastní tvorba, zdroj dat: ČSÚ, ArcČR)

5.2.6 Výsledky v druhém kole voleb v okresech Zlínského kraje

Pokud porovnáme výsledky druhého kola za jednotlivé okresy v tab. 6, jsou opět zjevné jisté rozdíly v rámci kraje. Okres Kroměříž je opět jednoznačně okresem s největší úspěšností Miloše Zemana. Jeho podpora je zde o 9,46 % vyšší ve srovnání s celorepublikovými výsledky a o 6,60 % vyšší oproti celkovým výsledkům Zlínského kraje. Nejméně byl Miloš Zeman úspěšný naopak v okrese Zlín, ve kterém byla jeho podpora pouze o 0,31 % vyšší oproti celorepublikovým výsledkům.

Tab. 6: Volební podpora v 2. kole prezidentských voleb v roce 2018 v okresech Zlínského kraje

okres	Miloš Zeman [%]	Jiří Drahoš [%]
Kroměříž	60,82	39,18
Uherské Hradiště	54,45	45,55
Zlín	51,67	48,33
Vsetín	52,64	47,36

Zdroj: ČSÚ

6. Analýza geografické podmíněnosti hlasování

Tato kapitola prezentuje hodnoty jednotlivých korelačních koeficientů v podobě dílčích tabulek doplněných krátkým komentářem. Vybrané nejvyšší hodnoty jsou zvýrazněny tučně. Podrobněji jsou pak některé skutečnosti zhodnoceny a zasazeny do prostorového kontextu v kapitole 7. Vybrané společenské znaky jsou také zachyceny v mapách v příloze 8–12.

Pro analýzu podmíněnosti hlasování byly vybrány znaky věk, pohlaví, vzdělání, náboženství a sektor hospodářství, ve kterém obyvatelé pracují. Mimo tyto ukazatele byl přidán ještě jeden znak, a tím je podíl podnikatelů, který byl přidán kvůli specifičnosti této skupiny ekonomicky aktivního obyvatelstva, který by mohl odhalit odlišné volební chování této složky obyvatelstva.

6.1 Pohlaví

Tab. 7: Korelace koeficienty s pohlavím v 1. kole prezidentských voleb v roce 2018

kandidát	pohlaví	
	muži	ženy
Mirek Topolánek	-0,08	0,08
Michal Horáček	-0,11	0,11
Pavel Fischer	0,00	0,00
Jiří Hynek	0,04	-0,04
Petr Hannig	0,19	-0,19
Vratislav Kulhánek	-0,07	0,07
Miloš Zeman	0,14	-0,14
Marek Hilšer	-0,12	0,12
Jiří Drahoš	-0,21	0,21

Vlastní tvorba, Zdroj dat: ČSÚ, 2011

S ukazatelem pohlaví korelační analýza ve Zlínském kraji neprokázala žádné význačné závislosti. Odhalena byla slabá pozitivní korelace 0,11 mezi ženami a Michalem Horáčkem; 0,12 mezi ženami a Markem Hilšerem; 0,14 mezi muži a Milošem Zemanem a 0,19 mezi muži a Petrem Hannigem. Největší hodnotu měla pozitivní korelace 0,21 mezi ženami a Jiřím Drahošem, což může naznačovat, že ženy mohly mít v prvním kole větší tendenci volit Jiřího Drahoše než muži. Pokud bereme Miloše Zemana jako

představitele levice, je pak slabá negativní korelace u Miloše Zemana v souladu se skutečností, že ženy jsou společenským znakem spojovaným s menším počtem levicových hlasů u nižších příjmových skupin (Lipset, 1960:231).

6.2 Věk

Tab. 8: Korelační koeficienty s věkem v 1. kole prezidentských voleb v roce 2018

	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70+
Mirek Topolánek	0,01	0,02	0,06	-0,02	0,10	-0,01
Michal Horáček	0,01	0,04	0,04	-0,03	0,10	-0,03
Pavel Fischer	0,19	0,06	0,10	-0,18	-0,34	-0,19
Jiří Hynek	0,05	0,04	0,17	-0,16	-0,04	-0,14
Petr Hannig	-0,11	-0,14	0,04	0,03	0,05	0,13
Vratislav Kulhánek	-0,03	0,02	0,07	0,01	-0,02	-0,07
Miloš Zeman	-0,15	-0,05	-0,25	0,20	0,25	0,20
Marek Hilšer	0,00	0,00	0,15	-0,09	-0,06	-0,06
Jiří Drahoš	0,04	-0,05	0,14	-0,05	-0,03	0,00

Vlastní tvorba, Zdroj dat: ČSÚ

Věk podobně jako pohlaví nevykazuje u většiny kandidátů významné korelace. Slabé pozitivní i negativní korelace najdeme u Miloše Zemana, které nabývají hodnot u jednotlivých věkových skupin obyvatelstva od -0,15 po 0,25. Pozoruhodné je, že zde můžeme zpozorovat jistý gradient od záporných korelací u mladších skupin obyvatelstva po pozitivní korelace u starších skupin obyvatelstva. Zdá se, že mezi voliče Miloše Zemana mohli patřit spíše obyvatelé starší 50 let. Podobný gradient od negativních korelací u mladších skupin obyvatelstva po pozitivní má i Petr Hannig.

Opačný gradient je v tabulce č. 8 zjevný u Pavla Fischera, kde naopak obyvatelstvo do 50 let vykazuje pozitivní hodnoty. Je zde statisticky významná hodnota -0,34 v kategorii 60–69. Podobný přechod od pozitivních k záporným korelacím jako Pavel Fischer má i Marek Hilšer a Jiří Hynek.

6.3 Sektor hospodářství

Tab. 9: Korelační koeficienty se sektorem hospodářství v 1. kole prezidentských voleb v roce 2018

	primér	sekundér	terciér
Mirek Topolánek	-0,06	-0,10	0,06
Michal Horáček	-0,09	-0,09	0,06
Pavel Fischer	-0,22	0,13	-0,10
Jiří Hynek	0,02	0,13	-0,03
Petr Hannig	0,15	0,03	-0,03
Vratislav Kulhánek	-0,07	0,00	0,04
Miloš Zeman	0,25	-0,06	-0,03
Marek Hilšer	-0,06	0,05	0,08
Jiří Drahoš	-0,12	-0,04	0,07

Vlastní tvorba, Zdroj dat: ČSÚ

Co se týče sektoru hospodářství, u většiny kandidátů jde o korelace triviální. Byla zde zjištěna slabá pozitivní korelace 0,25 v primárním sektoru hospodářství u Miloše Zemana a 0,15 u Petra Hanniga. Korelace Miloše Zemana s primárním sektorem hospodářství podporuje myšlenku, že méně kvalifikovaní zaměstnanci, za které mohou být zaměstnanci v primárním sektoru považováni, více prahnou k levicové politice, kterou v tomto případě reprezentuje prezidentský kandidát Miloš Zeman (Lipset, 1960:231). Naopak slabou negativní korelaci -0,22 zde najdeme u Pavla Fischera.

6.4 Podnikatelé

Hypotézou u tohoto znaku bylo, že se lze domnívat, že podnikatelé by mohli obecně prahnout více ke kandidátům, kteří se do jisté míry profilují jako pravicoví kandidáti, jelikož základním principem sociální podmíněnosti hlasování je skutečnost, že lidé se snaží ve volbách volit tak, aby jejich volba přispívala k jejich osobnímu bezpečí a blahobytu, tak jak si to sami představují (Krejčí, 2006:419). A jelikož se většina představitelů pravice obecně zasazuje o redukci veřejného sektoru a snaží se podporovat ideu úspěšného podnikatele (Krejčí, 2006:120), zdá se pravděpodobné, že se podnikatelé právě přikloní spíše k pravicové než k levicové politice.

Tab. 10: Korelační koeficienty s podílem podnikatelů v 1. kole prezidentských voleb ve Zlínském kraji v roce 2018

	podnikatelé
Mirek Topolánek	0,28
Michal Horáček	0,27
Pavel Fischer	0,14
Jiří Hynek	-0,04
Petr Hannig	0,03
Vratislav Kulhánek	0,17
Miloš Zeman	-0,24
Marek Hilšer	-0,04
Jiří Drahoš	0,09

Vlastní tvorba, zdroj dat: ČSÚ

Zdá se, že korelační analýza do jisté míry potvrzuje výše uvedené teze. Navzdory tomu, že se nepodařilo prokázat žádné statisticky významné korelace, hodnoty mohou naznačovat jisté závislosti, které jsou zároveň v souladu s myšlenkou o volebních preferencích podnikatelů. Nejsilnější pozitivní korelaci z výše uvedených kandidátů najdeme u Mirka Topolánka. U tohoto kandidáta není výsledek pozitivní korelace 0,28 natolik překvapivý, jelikož jde o bývalého předsedu ODS, která je právě stranou, které se profiluje spíše do pravicové části politického spektra.

Téměř stejná hodnota korelace byla zjištěna u Michala Horáčka. Je však otázkou, zda v tomto případě jde o skutečnou závislost, jelikož jádra Michala Horáčka a Mirka Topolánka jsou téměř totožná, a proto získáváme podobné hodnoty u všech korelací těchto kandidátů. Z toho důvodu je nejednoznačné, zda jde o závislost v obou případech, v jednom z nich či zda jsou obě korelace výsledkem náhody. Větší vhled do problematiky by mohla poskytnout například studie v podobě dotazníkového šetření nebo studie kvalitativního charakteru.

Poslední pozitivní korelaci s hodnotou 0,17 najdeme u Vratislava Kulhánka. Jde o nejvyšší získanou korelaci ze všech provedených analýz u tohoto kandidáta. Navzdory tomu, že nejde o vysokou hodnotu, může tato hodnota mít také jistou vypovídající hodnotu vezmeme-li v úvahu skutečnost, že Vratislav Kulhánek je členem politického uskupení ODA, která se ve svém programu označuje za pravici (oda.cz). Negativní korelace -0,24 byla naopak zjištěna u Miloše Zemana. Tato hodnota opět po zasazení do kontextu dává smysl, jelikož jde o levicového kandidáta, kterého pravděpodobně podnikatelé nebudou preferovat. Podíl podnikatelů tedy mohl být ve Zlínském kraji

jedním z faktorů, který mohl mít vliv na volební podporu Mirka Topolánka, Vratislava Kulhánka a případně i Michala Horáčka. Naopak jejich absence mohla napomáhat Miloši Zemanovi.

6.5 Vzdělání

Ukazatel vzdělání byl koncipován tak, aby proti sobě postavil dva extrémy z opačné části spektra, a to podíl lidí s vysokoškolským vzděláním a podíl lidí, kteří dokončili pouze povinnou školní docházku.

Tab. 11: Korelační koeficienty se vzděláním v 1. kole prezidentských voleb v roce 2018

	Pouze ZŠ	VŠ
Mirek Topolánek	-0,33	0,25
Michal Horáček	-0,34	0,26
Pavel Fischer	0,08	0,10
Jiří Hynek	-0,05	-0,06
Petr Hannig	0,10	-0,04
Vratislav Kulhánek	-0,06	0,02
Miloš Zeman	0,18	-0,39
Marek Hilšer	-0,10	0,15
Jiří Drahoš	-0,15	0,37

Vlastní tvorba, Zdroj dat: ČSÚ

Ve vzdělání jde zpravidla o triviální nebo slabé korelace. Střední negativní korelace byla zjištěna mezi Milošem Zemanem a podílem vysokoškolsky vzdělaných lidí. Ta nabývala hodnoty -0,39 a z toho důvodu se zdá, že lidé s vysokoškolským vzděláním nepatřili mezi elektorát Miloše Zemana. Naproti tomu u obyvatelstva se základním vzděláním už jde o hodnotu slabé pozitivní korelace 0,18.

Opačnou tendenci můžeme pozorovat u Jiřího Drahoše, u kterého byla zjištěna střední pozitivní korelace 0,37 s vysokoškolsky vzdělanými lidmi. Slabé pozitivní korelace 0,25 a 0,26 s vysokoškolsky vzdělanými byly zjištěny u Michala Horáčka a Mirka Topolánka. Další slabé pozitivní korelace 0,15 a 0,10 najdeme u Marka Hilšera a Pavla Fischera. Miloš Zeman je opět jako kandidát levicové politiky zde v kontrastu se zbytkem kandidátů a potvrzuje, že vysoce kvalifikované profese, které zpravidla vyžadují právě vyšší vzdělání, znamenají obvykle méně hlasů pro levicu u nižších příjmových skupin (Lipset, 1960:231).

6.6 Náboženství

Jedním specifickým Zlínského kraje je skutečnost, že jde o kraj s největším počtem věřících v rámci České republiky (ČSÚ, 2011). V tom je do jisté míry atypický v rámci České republiky a úkolem této korelační analýzy bylo odpovědět na otázku, zda právě náboženství může hrát nějakou roli ve volebním chování a zda budou věřící vykazovat korelaci s Jiřím Drahošem, kterého KDU-ČSL oficiálně doporučila svým voličům ve volbách podpořit (irozhlás, 2017).

Předpoklad tedy byl, že věřící, kteří jsou skupinou obyvatelstva, které by mohla být blízká právě KDU-ČSL, by mohli preferovat Jiřího Drahoše, což by se mohlo projevit pozitivní korelací mezi věřícími a volbou Jiřího Drahoše. Pro korelační analýzu byly zvoleny v oblasti náboženství čtyři dílčí znaky – lidé hlásící se k nějaké formě vyznání, podíl katolíků, podíl lidí bez vyznání a podíl evangelíků. Církev evangelická byla přidána z důvodu, že by jejich volební chování by mohlo být trochu jiné než v případě církve katolické.

Tab. 12: Korelační koeficienty pro náboženství v 1. kole prezidentských voleb v roce 2018

	hlásící se k nějaké formě vyznání	podíl katolíků	bez vyznání	podíl evangelíků
Mirek Topolánek	-0,12	-0,27	0,11	0,32
Michal Horáček	-0,12	-0,25	0,12	0,28
Pavel Fischer	0,50	0,53	-0,47	-0,29
Jiří Hynek	-0,01	0,01	0,01	-0,06
Petr Hannig	0,06	0,06	-0,06	0,02
Vratislav Kulhánek	-0,03	-0,05	0,03	0,11
Miloš Zeman	-0,23	-0,16	0,21	-0,06
Marek Hilšer	-0,12	-0,13	0,10	0,12
Jiří Drahoš	0,00	-0,08	0,00	0,23

Vlastní tvorba; Zdroj dat: ČSÚ

Korelační analýza překvapivě neodhalila očekávanou závislost mezi Jiřím Drahošem a podílem věřících. Pouze slabá pozitivní korelace byla u něj zjištěna u evangelíků. Na druhou stranu byla zjištěna podstatná korelace mezi Pavlem Fischerem a podílem katolíků. Korelace nabývala u katolíků hodnoty 0,53. Naproti tomu u lidí bez vyznání byla zjištěna záporná korelace -0,47. Jde o statisticky významné a vůbec nejvyšší zjištěné hodnoty korelace v rámci této práce. Na základě těchto korelací se zdá, že katolíci se ve Zlínském kraji přiklonili k Pavlu Fischerovi namísto Jiřího Drahoše. Je otázkou, co může

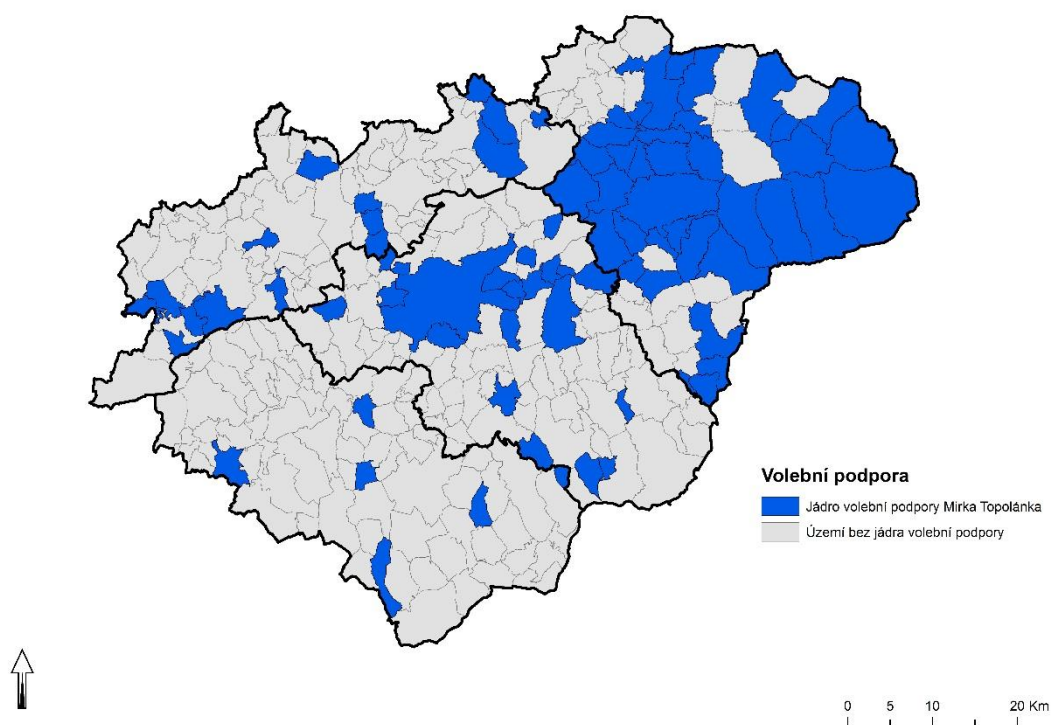
být příčinou. Nicméně, pokud se podíváme na náboženské vyznání Pavla Fischera a Jiřího Drahoše, zjistíme, že navzdory tomu, že se oba kandidáti prohlašují za katolíky, Pavel Fischer se označuje za praktikujícího katolíka, zatímco Jiří Drahoš za nepraktikujícího katolíka (Irozhlas, 2017). Tato skutečnost může být jedním z možných vysvětlení, proč věřící upřednostnili právě Pavla Fischera. Co se týče evangelické církve, z korelací se zdá, že evangelíci mohli mít trochu jiné volební chování a že namísto Pavla Fischera upřednostnili některého z kandidátů jako je Michal Horáček, Mirek Topolánek, Jiří Drahoš nebo Marek Hilšer. Větší vhled do této problematiky by mohla opět objasnit další studie kvalitativního charakteru nebo dotazníkového šetření. Zjištěné korelace však potvrzují, že náboženství pravděpodobně má ve Zlínském kraji vliv na výsledek voleb, který se zde pravděpodobně projevuje i tradičně vyšší podporou KDU-ČSL. Voda (2011) v jeho longitudinální studii vymezoval území stabilní podpory KDU-ČSL mezi lety 1926–2006 a došel k závěru, že z celorepublikového pohledu patří celý Zlínský kraj s výjimkou krajského města Zlína do této oblasti stabilní podpory. Korelační analýzy na území Zlínského kraje prováděl v rámci bakalářské práce i Dostál (2014) a mezi katolíky a volbou KDU-ČSL získával opakovaně vysoké hodnoty korelace, které dosahovaly hodnot pozitivní korelace až 0,7. O něco vyšší korelaci získal u katolíků než u souhrnné skupiny věřících. Celkově mají zde zjištěné korelační koeficienty Pavla Fischera mají podobný charakter jako ty zjištěné mezi KDU-ČSL a věřícím obyvatelstvem v pracích Dostála (2012, 2014).

Miloš Zeman má naopak negativní korelaci -0,23 s věřícími, což může souviset s tendencí nižších příjmových skupin religiózních většin nevolit do takové míry levicové strany (Lipset, 1960:231).

7. Prostorové rozmístění elektorátu

Následující kapitola se věnuje prostorovému rozmístění elektorátu jednotlivých kandidátů s využitím metody volebních jader popsané v kapitole 3. V kapitole jsou prezentována jádra volební podpory jednotlivých kandidátů s doplňujícím komentářem. Pro snadnější orientaci v názvech okresů, SO ORP a jednotlivých obcí je možné využít příloh 2–7.

7.1 Mirek Topolánek

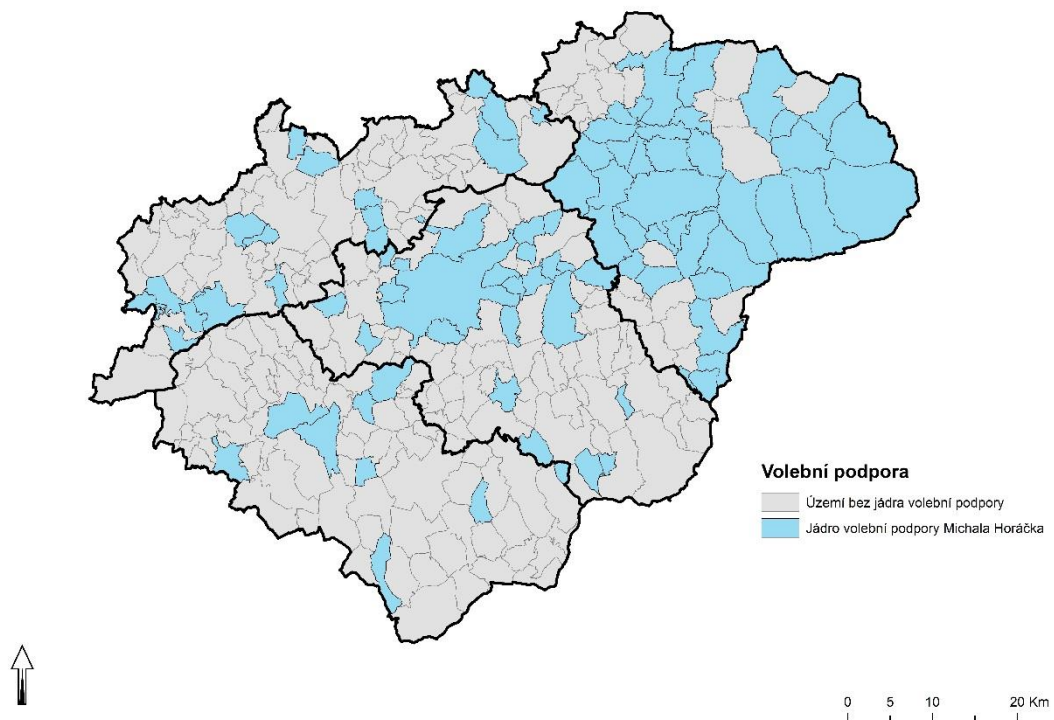

Obr. 16: Volební jádra Mirka Topolánka v 1. kole prezidentských voleb ve Zlínském kraji v roce 2018 (vlastní tvorba, zdroj dat: ČSÚ, ArcČR)

Jádra volební podpory Mirka Topolánka se nejvíce koncentrují v okrese Vsetín, v rámci okresu pak nejvíce v samotném SO ORP Vsetín. Jistá volební jádra Mirka Topolánka se nachází i v okrese Zlín. Jde o město Zlín a některé obce k němu přiléhající. Jádro ve Zlíně lze opět vysvětlit již popsanou skutečností, že v České republice je trend, že větší města volí v období po roce 1989 spíše pravicově. Co se týče nápadné koncentrace jader na Vsetínsku, zdá se, že potvrzuje hypotézu o lokálním efektu kandidáta představenou

v kapitole 3, jelikož jádra Mirka Topolánka se skutečně vyskytují v okolí jeho rodného Vsetína. Navzdory tomu, že zde byl tento kandidát mírně úspěšnější, lokální efekt kandidáta zde nebyl natolik silný, aby učinil okres Vsetín v tomto směru význačným v celorepublikovém kontextu. V rámci kraje však se zdá, že se tu lokální efekt kandidáta projevuje.

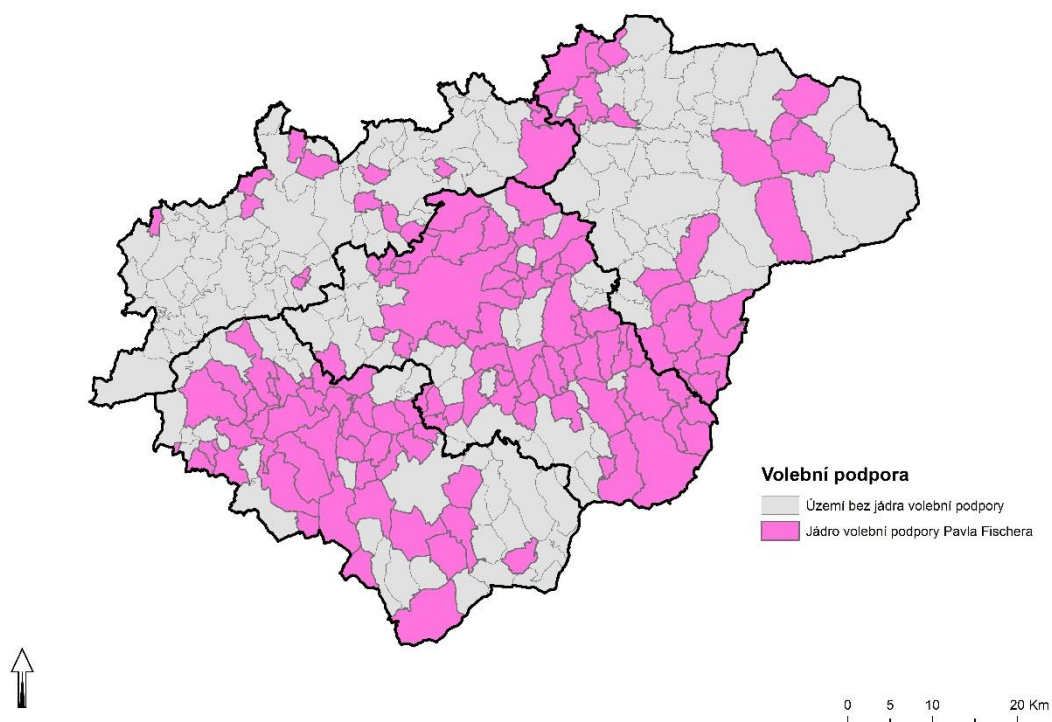
7.2 Michal Horáček

Obr. 17: Volební jádra Michala Horáčka v 1. kole prezidentských voleb ve Zlínském kraji v roce 2018 (vlastní tvorba, zdroj dat: ČSÚ, ArcČR)

Jádra volební podpory Michala Horáčka jsou až na několik vybraných obcí totožná s jádry Mirka Topolánka. Překvapivá je opět koncentrace jader v okrese Vsetín. Faktorem, který mohl přispět ke koncentraci jader právě na Vsetínsku může být stejně jako u Mirka Topolánka nebo Jiřího Drahoše vyšší podíl evangelíků.

7.3 Pavel Fischer

Obr. 18: Volební jádra Pavla Fischera v 1. kole prezidentských voleb ve Zlínském kraji v roce 2018 (vlastní tvorba, zdroj dat: ČSÚ, ArcČR)

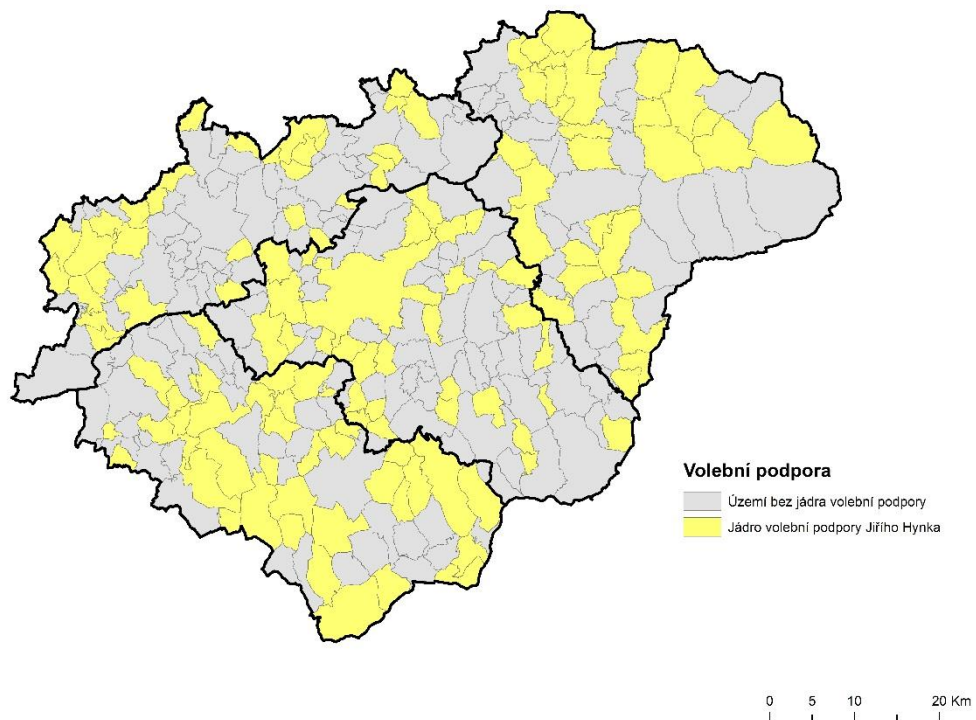
Volební jádra Pavla Fischera se nachází především v okrese Zlín a okrese Uherské Hradiště. V menší míře v okrese Vsetín a nejméně pak v okrese Kroměříž. V rámci okresu Vsetín jde zejména o jižní část SO ORP Vsetín přiléhající k ORP Valašské Klobouky. Jádra tvoří i několik obcí na severozápadě SO ORP Valašské Meziříčí. Jedním z nejvýraznějších seskupení jader je však SO ORP Valašské Klobouky, které téměř tvoří jedno ucelené jádro. Další velké seskupení jader najdeme v SO ORP Uherské Hradiště. Dalším výrazným jádrem v okrese Zlín je SO ORP Zlín. Jistou míru koncentrace jader najdeme i v severní části SO ORP Luhačovice a ve vybraných obcích SO ORP Vizovice. Téměř žádná jádra se naopak nenachází v okrese Kroměříž.

Geografické rozložení jader Pavla Fischera může souviset, s ohledem na zjištěné korelace v kapitole 6.6, s počtem věřících, zejména pak počtem katolíků. Zajímavé je, že jádra Pavla Fischera se vyhýbají oblastem s nejvyšším podílem evangelíků, což naznačila už i dříve zjištěná negativní korelace s evangelíky. V oblasti vyššího podílů evangelíků

mají jádra Mirek Topolánek, Michal Horáček a do jisté míry také Marek Hilšer, Jiří Drahoš, Jiří Hynek a Vratislav Kulhánek.

Jak je zřejmé z přílohy 13, jádra Pavla Fischera se často překrývají s územím stabilní podpory KDU-ČSL, která vymezil longitudinální studií na území Zlínského kraje Doležálek (2008). Pokud srovnáme obr. 18 a přílohu 11, můžeme si povšimnout, že v SO ORP Valašské Klobouky a sousedící jižní části SO ORP Vsetín výrazně kopírují volební jádra Pavla Fischera oblasti s podílem katolíků nad 65,1 %. V této oblasti je rovněž podle přílohy 11 jedno z nejsouvislejších jader volební podpory KDU-ČSL.

7.4 Jiří Hynek

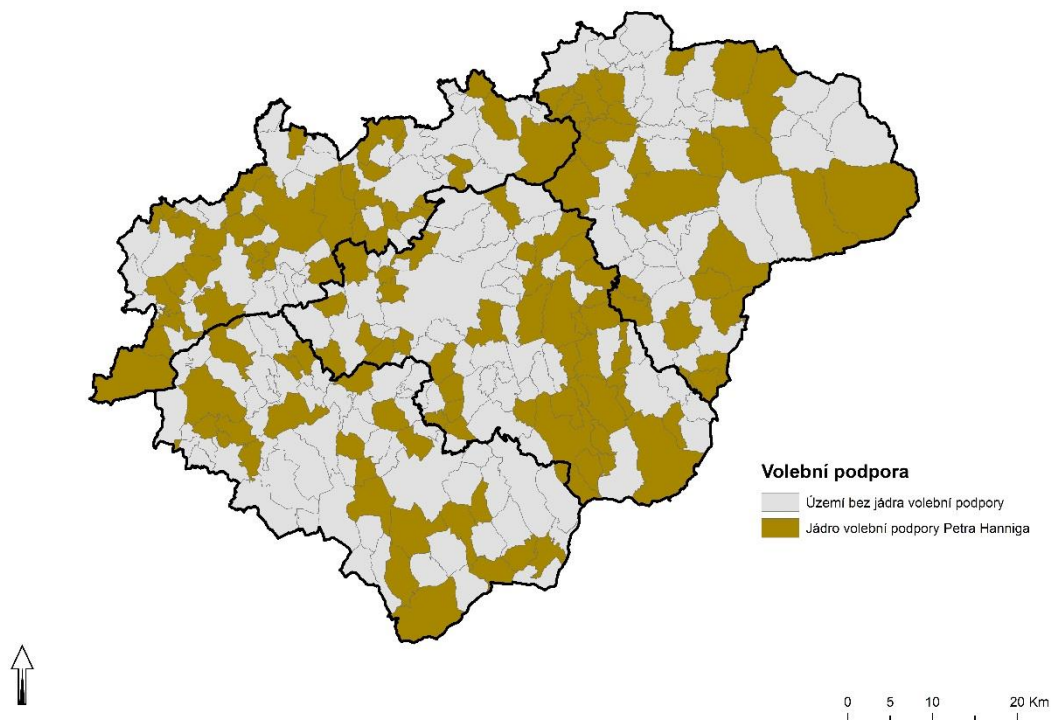

Obr. 19: Volební jádra Jiřího Hynka v 1. kole prezidentských voleb ve Zlínském kraji v roce 2018 (vlastní tvorba, zdroj dat: ČSÚ, ArcČR)

Jiří Hynek patří mezi kandidáty, kteří nezískali ve volbách velké množství hlasů. Pracujeme zde tedy s malým počtem hlasů. Co se týče geografické podmíněnosti hlasování, u tohoto kandidáta nebyly zjištěny žádné významné korelace. Nejvyšší hodnotou korelace byla hodnota pozitivní korelace 0,17 u věkové skupiny 40–49, která nám příliš nenapomáhá ve vysvětlení prostorového rozmístění elektorátu.

Co se týče volebních jader Jiřího Hynka, dvě oblasti mírné koncentrace jeho volebních jader se nachází v okrese Vsetín. Jmenovitě jde o východní část SO ORP Valašské Meziříčí a západní část SO ORP Rožnov pod Radhoštěm. Jádry jsou i město Zlín a některé obce v jeho blízkosti, východ a západ SO ORP Uherský Brod a také pás obcí v SO ORP Uherské Hradiště. Mírné seskupení jader lze pozorovat i na severozápadě SO ORP Kroměříž.

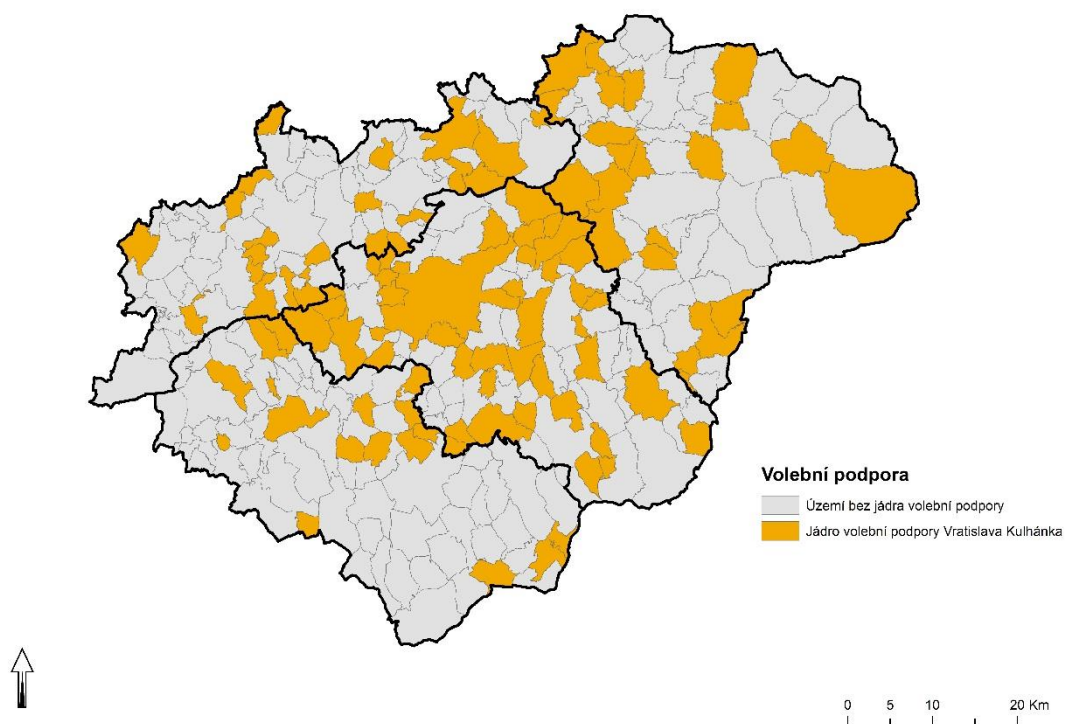
7.5 Petr Hannig

Obr. 20: Volební jádra Petra Hanniga v 1. kole prezidentských voleb ve Zlínském kraji v roce 2018 (vlastní tvorba, zdroj dat: ČSÚ, ArcČR)

Petr Hannig patří rovněž mezi kandidáty, kteří nezískali velké množství hlasů a pracujeme opět s malým počtem hlasů. Celorepublikově získal 0,56 % hlasů a ve Zlínském kraji nebyla jeho volební podpora výrazně odlišná. Korelační analýzou nebyly zjištěny žádné statisticky významné korelace. Jádra Petra Hanniga jsou rozptýlená po celém kraji. Jisté drobné seskupení lze pozorovat například v centrální části okresu Kroměříž, v SO ORP Vizovice a ve východní části SO ORP Luhačovice. Oproti jiným kandidátům nemá překvapivě jádro v krajském městě Zlín. Jediným dalším kandidátem, který nemá jádro volební podpory ve Zlíně je Miloš Zeman.

7.6 Vratislav Kulháněk

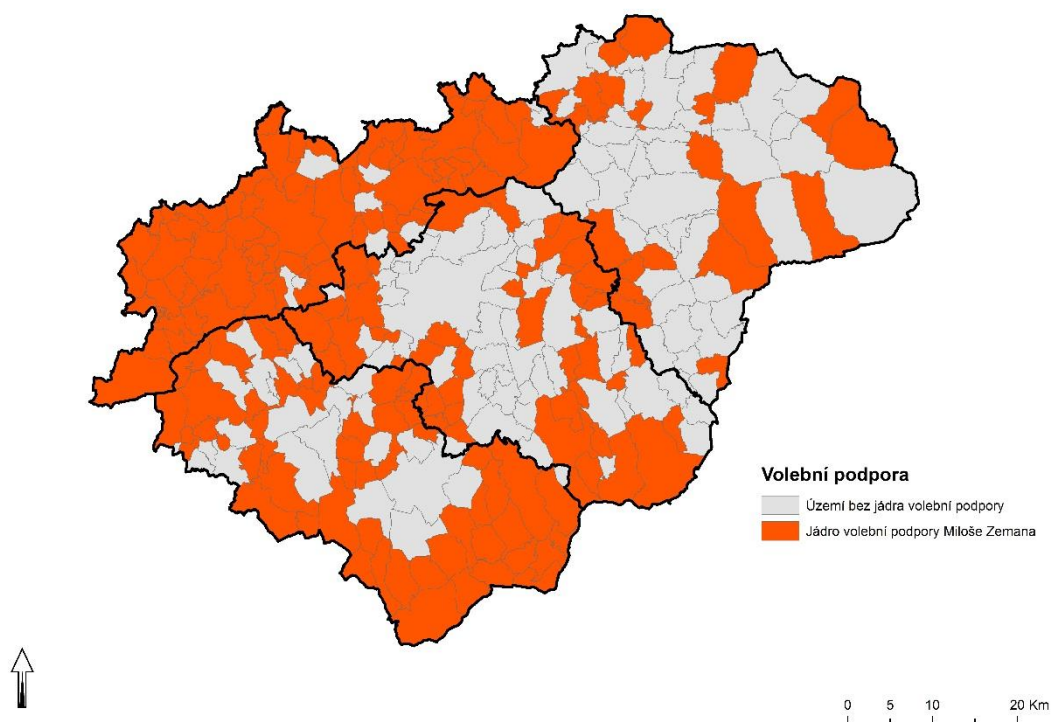

Obr. 21: Volební jádra Vratislava Kulhánka v 1. kole prezidentských voleb ve Zlínském kraji v roce 2018 (vlastní tvorba, zdroj dat: ČSÚ, ArcČR)

Vratislav Kulháněk byl nejméně úspěšným kandidátem a pracujeme opět s malým počtem hlasů. Nejvíce jader Vratislava Kulhánka se nachází v okrese Zlín. Konkrétně jde o město Zlín a některé obce v jeho okolí. Jádry jsou i některé obce mezi Zlínem a Vsetínem. Ve zbytku kraje jsou jádra spíše rozptýlena.

Co se týče geografické podmíněnosti hlasování, nebyly zjištěny žádné významné korelace. Nejvyšší byla pozitivní korelace 0,17 s podílem podnikatelů, což může být také jedním z faktorů, proč byl úspěšnější právě v okrese Zlín, který má, jak je zjevné z tab. 14 nejvyšší podíl podnikatelů.

7.7 Miloš Zeman

Obr. 22: Volební jádra Miloše Zemana v 1. kole prezidentských voleb ve Zlínském kraji v roce 2018 (vlastní tvorba, zdroj dat: ČSÚ, ArcČR)

Obr. 22 potvrzuje to, co už naznačovaly výsledky za jednotlivé okresy v kapitole 5.2.4 a 5.2.6. Okres Kroměříž se ukazuje jako region nejvýraznější podpory Miloše Zemana. Jádra se zde koncentrují natolik, že téměř celý okres Kroměříž se dá označit za jedno velké souvislé jádro volební podpory Miloše Zemana. Dalším výrazným jádrem je jižní část SO ORP Uherský Brod, v menší míře pak západní a severozápadní část SO ORP Uherské Hradiště. Jádry jsou také například obce v SO ORP Otrokovice. Pokud se podíváme na přílohu 13, jádra Miloše Zemana jsou často v oblastech stabilní volební podpory KSČ/KSČM, Republikánské strany/KSČM a ČSDSD/ČSSD, a proto se zde dá očekávat vyšší podpora levicového kandidáta.

Tab. 13 shrnuje hodnoty korelačních koeficientů, které mohou něco napovídat o charakteru elektorátu Miloše Zemana. Ty můžeme poté porovnat s vybranými charakteristikami okresu Kroměříž, což může pomoci vysvětlit hustou koncentraci jader právě v okrese Kroměříž.

Tab. 13: Korelace Miloše Zemana s vybranými společenskými znaky

kandidát	primární sektor NH	podíl VŠ	podnikatelé	hlásící se k nějaké formě vyznání	věk 50-59	věk 60-69	věk 70+
Miloš Zeman	0.25	-0.39	-0.24	-0.23	0.20	0.25	0.20

Vlastní tvorba, zdroj dat: ČSÚ

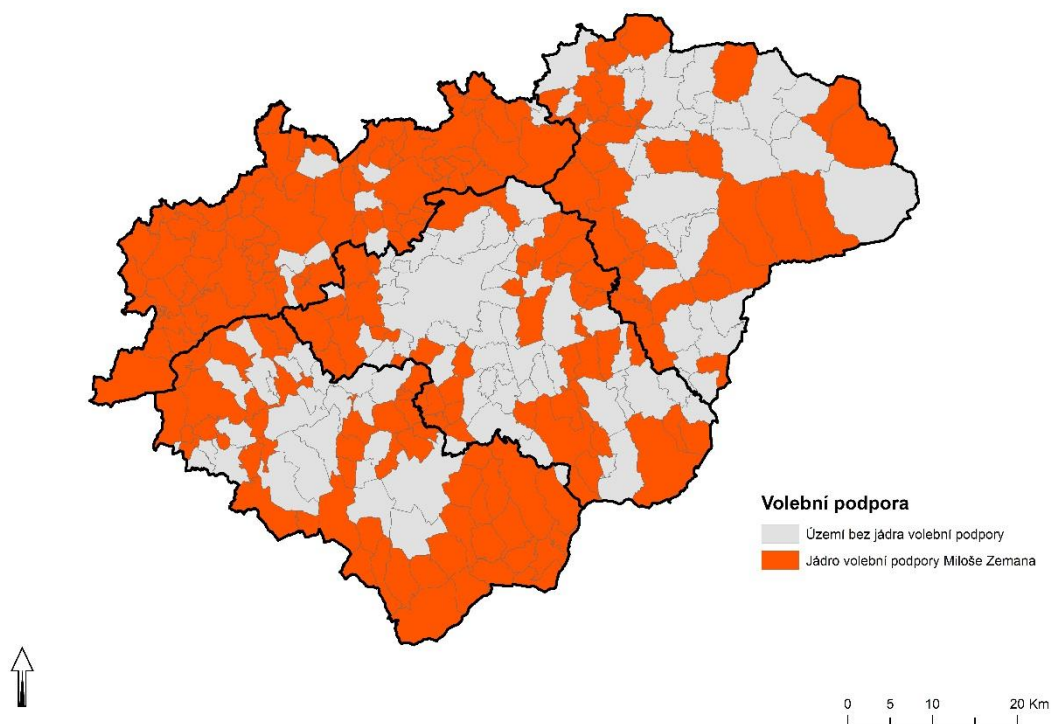
Prvním možným příznivým faktorem pro Miloše Zemana může být znak nezaměstnanosti, jelikož nezaměstnanost je obvykle spojována s vyšším počtem levicových hlasů (Lipset, 1960:231).

Tab. 14: vybrané ukazatele za jednotlivé okresy Zlínského kraje

okres	podnikatelé [%]	VŠ [%]	věřící [%]	primér [%]	nezaměstnanost 2017* [%]	obyvatel 50+ [%]
Kroměříž	6.36	10.62	64.93	3.64	4,06	38.34
Uherské Hradiště	7.00	10.86	81.87	2.75	3,20	37.53
Vsetín	6.93	10.90	74.63	2.60	4,09	36.85
Zlín	7.91	13.22	71.51	1.80	2,74	37.73

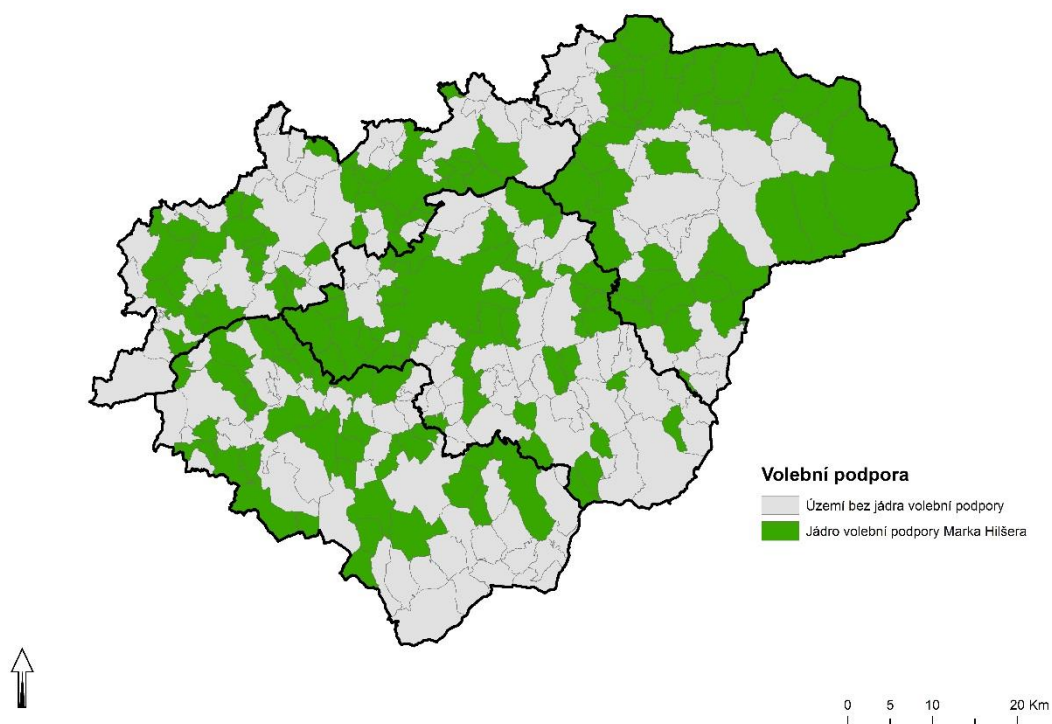
Zdroj dat: ČSÚ (2011, *nezaměstnanost k 31.12.2017)

Tab. 14 zobrazuje zastoupení vybraných znaků v jednotlivých okresech Zlínského kraje. V okrese Kroměříž je nejmenší podíl věřících v rámci Zlínského kraje, což může být dalším faktorem vzhledem k negativní korelaci mezi Milošem Zemanem a věřícím obyvatelstvem. Dalšími znaky, které zde mohly přispět k úspěšnosti Miloše Zemana mohou být vyšší podíl zaměstnaných v primárním sektoru hospodářství, mírně menší podíl podnikatelů, mírně menší podíl vysokoškolsky vzdělaných lidí a mírně větší podíl obyvatel nad 50 let. Přestože nelze s jistotou konstatovat, který znak je ten, který ovlivňuje volební úspěšnost Miloše Zemana nejvíce, je však pravděpodobné, že některé z těchto znaků, případně jejich kombinace v tomto okrese mohly přispět k jeho úspěšnosti. Co se týče druhého kola voleb, v obr. 23 vidíme, že jádra Miloše Zemana se oproti prvnímu kolu nijak výrazně nezměnila a z toho důvodu se zdá, že ve druhém kole čerpal největší podporu od jeho voličů z prvního kola voleb.

Obr. 23: Volební jádra Miloše Zemana ve 2. kole prezidentských voleb ve Zlínském kraji v roce 2018 (vlastní tvorba, zdroj dat: ČSÚ, ArcČR)

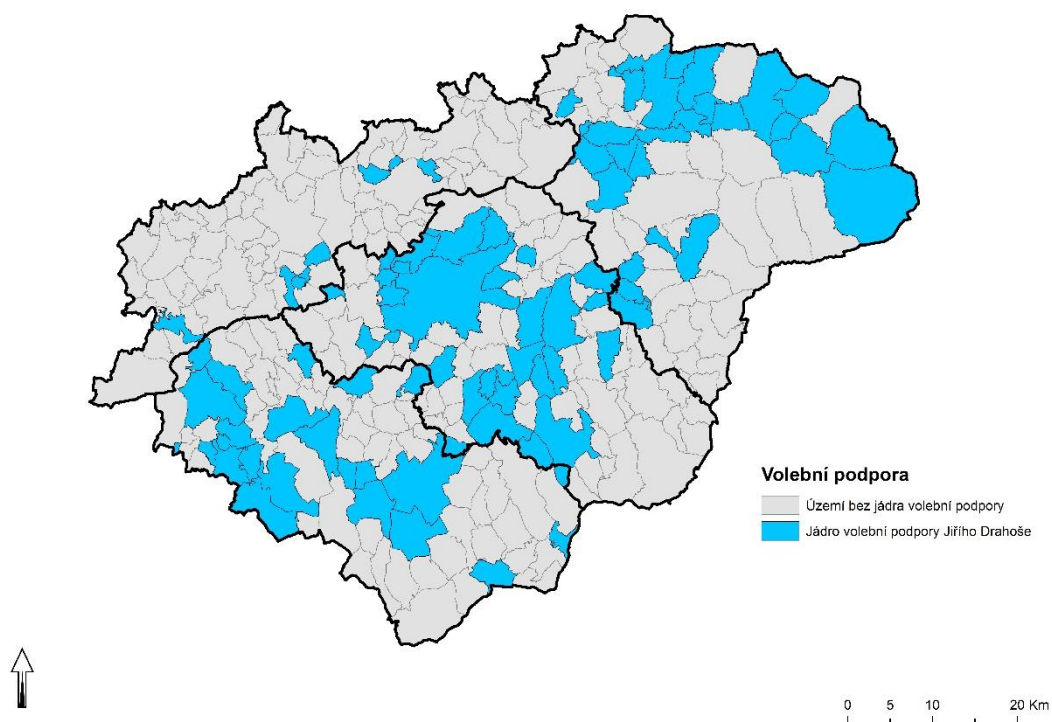
7.8 Marek Hilšer

Obr. 24: Volební jádra Marka Hilšera v 1. kole prezidentských voleb ve Zlínském kraji v roce 2018 (vlastní tvorba, zdroj dat: ČSÚ, ArcČR)

Volební jádra Marka Hilšera jsou rozptýlená po celém Zlínském kraji. Mezi jeho jádra volební podpory patří Zlín a některé obce k němu přiléhající. Dále najdeme také koncentraci jader v SO ORP Otrokovice, která mají mírný přesah až do SO ORP Uherské Hradiště. Nejvíce nápadný je pás obcí začínající ve východní části SO ORP Valašské Meziříčí táhnoucí se podél východní hranice kraje až k obci Nový Hrozenkov.

7.9 Jiří Drahoš

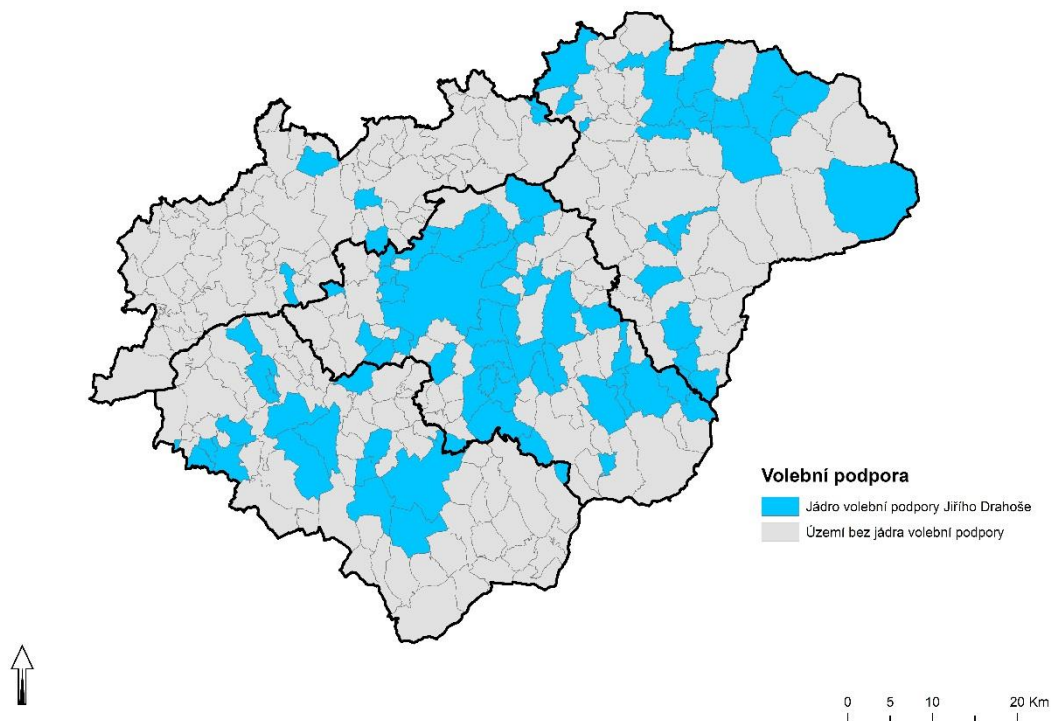
Obr. 25: Volební jádra Jiřího Drahoše v 1. kole prezidentských voleb ve Zlínském kraji v roce 2018 (vlastní tvorba, zdroj dat: ČSÚ, ArcČR)

Jádra Jiřího Drahoše najdeme převážně v okresech Zlín, Vsetín a Uherské Hradiště. Téměř žádná volební jádra naopak nenajdeme v okrese Kroměříž. V okrese Zlín jde o některé obce v rámci SO ORP Vizovice, některé obce v SO ORP Luhačovice, krajské město Zlín a obce, které s ním na severu hraničí. V okrese Vsetín jde o západní část SO ORP Valašské Meziříčí a dále mezi jádra patří také skupina několika obcí na severu a severozápadě okresu Vsetín. V okrese Uherské Hradiště se jádra volební podpory nachází v západní části SO ORP Uherské Hradiště a na severu SO ORP Uherský Brod. V okrese Zlín se nápadně téměř žádná jádra nenachází v SO ORP Valašské Klobouky.

Největší úspěšnost měl Jiří Drahoš v okrese Zlín a Vsetín. Nejmenší pak v okrese Kroměříž. Pokud se podíváme znovu na tab. 14 s vybranými charakteristikami okresu Zlín, vidíme, že k jeho vyšší podpoře v okrese Zlín mohl přispět vyšší podíl lidí s vysokoškolským vzděláním oproti zbylým okresům, jelikož právě u vysokoškolského vzdělání byla odhalena nejvyšší pozitivní korelace u Jiřího Drahoše s hodnotou 0,39. Mezi dalšími faktory mohly být nižší nezaměstnanost a nižší podíl zaměstnaných

v primárním sektoru hospodářství v okrese Zlín. V okrese Vsetín mohl být faktorem i vyšší podíl evangelíků.

Jádra Jiřího Drahoše byla podobná i ve druhém kole. Ubyla některá volební jádra v okrese Vsetín a Uherské Hradiště, a naopak některá přibyla v okrese Zlín. Oproti prvnímu kolu získal i některé obce v SO ORP Valašské Klobouky, které patřily v prvním kole zejména do jádra Pavla Fischera. Nejvyšší koncentrace jader Jiřího Drahoše v druhém kole byla v SO ORP Zlín.

Obr. 26: Volební jádra Jiřího Drahoše ve 2. kole prezidentských voleb ve Zlínském kraji v roce 2018 (vlastní tvorba, zdroj dat: ČSÚ, ArcČR)

8. Míra překrytí volebních jader

K doplnění a lepšímu porovnání volebních jader bylo zjišťováno, do jaké míry se jádra jednotlivých kandidátů překrývají. Tab. 15 znázorňuje hodnoty míry překrytí jednotlivých jader. Velmi nízké hodnoty jsou pro přehlednost zvýrazněny červenou barvou, a naopak vysoké hodnoty jsou zvýrazněny tučně.

Na základě tab. 15 můžeme říct, že nejméně se překrývají jádra Miloše Zemana s jádry Jiřího Drahoše. Nízké míry překrytí byly také zaznamenány u jader Miloše Zemana s Miroslavem Topolánkem a Michalem Horáčkem, která se překrývají v tomto pořadí pouze ze 16 % a 18 %. Jiří Drahoš, Miroslav Topolánek a Michal Horáček se zde ukazují jako kandidáti, jejichž elektorát se nachází jinde než elektorát Miloše Zemana.

Naopak největší míra překrytí je markantní u jader Michala Horáčka s jádry Mirka Topolánka, která se překrývají z 89 %. Jádra Mirka Topolánka se pak překrývají s jádry Michala Horáčka ze 100 %. Jak bylo již zřejmé z obr. 16 a obr. 17 v kapitole 7.1 a 7.2, jádra obou kandidátů se nacházejí zejména v okrese Vsetín a bylo již představeno možné vysvětlení, že u Mirka Topolánka mohl k jeho zisku v okrese Vsetín přispívat lokální efekt kandidáta.

Tab. 15: Míra překrytí volebních jader v 1. kole prezidentských voleb v roce 2018

	Miroslav Topolánek	Michal Horáček	Pavel Fischer	Jiří Hynek	Petr Hannig	Vratislav Kulhánek	Miloš Zeman	Marek Hilšer	Jiří Drahoš
Mirek Topolánek	1,00	1,00	0,37	0,49	0,42	0,39	0,39	0,53	0,39
Michal Horáček	0,89	1,00	0,38	0,57	0,43	0,37	0,39	0,54	0,39
Pavel Fischer	0,21	0,25	1,00	0,40	0,39	0,34	0,42	0,42	0,26
Jiří Hynek	0,28	0,39	0,42	1,00	0,40	0,32	0,62	0,55	0,16
Petr Hannig	0,26	0,30	0,42	0,41	1,00	0,40	0,64	0,54	0,27
Vratislav Kulhánek	0,30	0,32	0,45	0,41	0,40	1,00	0,55	0,52	0,21
Miloš Zeman	0,16	0,18	0,30	0,42	0,42	0,29	1,00	0,47	0,14
Marek Hilšer	0,28	0,32	0,39	0,48	0,47	0,36	0,61	1,00	0,30
Jiří Drahoš	0,36	0,41	0,42	0,36	0,41	0,36	0,31	0,53	1,00

Vlastní tvorba, zdroj dat: ČSÚ

Pozoruhodná je i míra překrytí jader Petra Hanniga s jádry Miloše Zemana, která nabývá hodnoty 0,64. Jak již bylo uvedeno v kapitole 7.5, Petr Hannig je jediným kandidátem kromě Miloše Zemana, který nemá jádro volební podpory ve Zlíně. Pokud se dále podíváme na zjištěné korelace v kapitole 6.1, 6.2, 6.3 a 6.5; Petr Hannig má i

nejpodobnější hodnoty korelací s Milošem Zemanem, konkrétně jde o znaky pohlaví, věk, primární sektor hospodářství a lidé pouze se základním vzděláním. Tyto skutečnosti naznačují, že elektorát Petr Hanniga je ze všech kandidátů svým charakterem nejpodobnější Miloši Zemanovi. Také je nutné podotknout, že tento kandidát již před volbami prohlásil, že chce pokračovat v politice Miloše Zemana, což vysvětluje, proč tento kandidát vykazuje nejpodobnější korelační koeficienty a značnou míru překrytí volebních jader s Milošem Zemanem (Kašpar, 2017).

Tab. 16 znázorňuje součet měr podobnosti, které představují součet všech měr překrytí vybraného kandidáta. Z vypočtených hodnot je patrné, že nejméně se s ostatními kandidáty překrývají jádra Miloše Zemana, což ukazuje, že elektorát Miloše Zemana je nejvíce prostorově vyhraněný. Již v kapitole 7 v obr. 22 a obr. 23 bylo evidentní, že jádra Miloše Zemana byla v obou kolech volech velmi podobná a koncentrovala se nejvíce v okrese Kroměříž, zatímco jádra ostatních kandidátů se tomuto okresu spíše vyhýbala.

Druhý nejmenší součet měr podobnosti má Pavel Fischer. V tomto případě to naznačuje také jistou prostorovou vyhraněnost. S ohledem na zjištěné korelace v kapitole 6.6, volební jádra Pavla Fischera v kapitole 7.3 a rozmístění katolíků ve Zlínském kraji v příloze 11, je pravděpodobné, že tyto prostorově vyhraněné oblasti jsou často právě oblastmi s vysokým podílem katolíků. Ostatní kandidáti mají už součet měr podobnosti vyšší. Nejvyšší hodnoty pak pozorujeme u Mirka Topolánka a Michala Horáčka.

Tab. 16: Součet měr překrytí volebních jader v 1. kole prezidentských voleb v roce 2018

	Součet měr podobnosti
Miloš Zeman	3,39
Pavel Fischer	3,69
Jiří Hýnek	4,14
Vratislav Kulhánek	4,17
Jiří Drahoš	4,18
Marek Hilšer	4,21
Petr Hannig	4,23
Michal Horáček	4,97
Miroslav Topolánek	4,99

Vlastní tvorba, zdroj dat: ČSÚ

9. Přesuny mezi 1. a 2. kolem

Tato kapitola prezentuje možné přesuny hlasů mezi prvním a druhým kolem. K posouzení těchto přesunů byla opět použita korelační analýza, jejíž hodnoty se nachází v tab. 17. Vybrané vysoké hodnoty jsou zvýrazněny tučně.

Tab. 17: Korelační koeficienty pro přesuny mezi 1. a 2. kolem v prezidentských volbách v roce 2018

	Jiří Drahoš	Miloš Zeman
Mirek Topolánek	0,31	-0,31
Michal Horáček	0,33	-0,33
Pavel Fischer	0,54	-0,54
Jiří Hynek	-0,02	0,02
Petr Hannig	0,01	-0,01
Vratislav Kulháněk	0,09	-0,09
Marek Hilšer	0,15	-0,15

Vlastní tvorba, Zdroj dat: ČSÚ

Tabulka ukazuje, že k největšímu přesunu nejspíše došlo mezi voliči Pavla Fischera a Jiřího Drahoše. Tahle skutečnost je zároveň i v souladu se zjištěnými korelacemi se znakem náboženství v kapitole 6.6, ve které Pavel Fischer vykazoval podstatnou pozitivní korelaci s věřícími a katolíky, zatímco lidé hlásící se k nějaké formě vyznání měli s Milošem Zemanem negativní korelaci -0,21. Z toho důvodu není překvapivé, že se voliči Pavla Fischera ve druhém kole přesouvali zejména k Jiřímu Drahošovi, který byl mimo jiné doporučen politickým uskupením KDU-ČSL i pro druhé kolo voleb (kdu.cz, 2018) a u kterého nebyla zjištěna žádná významná negativní korelace s věřícími. Pavel Fischer oznámil, že bude volit Jiřího Drahoše (deník.cz, 2018).

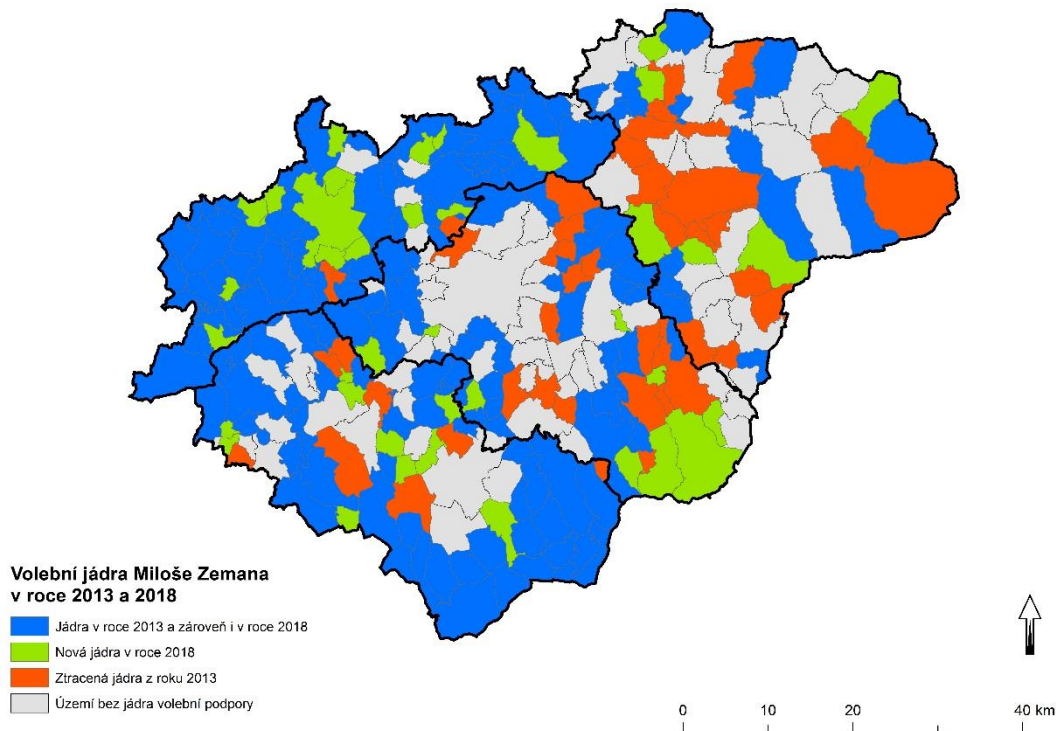
K Jiřímu Drahošovi došlo pravděpodobně také k přesunům od Michala Horáčka a Mirka Topolánka, kteří mají s volbou Jiřího Drahoše střední pozitivní korelaci 0,33 a 0,31. U Marka Hilšera jde již o slabou pozitivní korelaci 0,15 s Jiřím Drahošem. U Vratislava Kulhánka jde již pouze o triviální pozitivní korelaci 0,09 s Jiřím Drahošem. U zbylých kandidátů Jiřího Hynka a Petra Hanniga nebyly zaznamenány téměř žádné korelace. Pozoruhodné je však, že nebyla nalezena, s výjimkou zanedbatelné korelace 0,02 u Jiřího Hynka, žádná pozitivní korelace s Milošem Zemanem. Znovu se potvrzuje, že Miloš Zeman pravděpodobně zde čerpal především voliče z prvního kola a že ostatní kandidáti představovali zpravidla jisté protikandidáty Miloše Zemana. Nejméně zřejmé jsou

přesuny voličů Petra Hanniga, který ale oficiálně podpořil Miloše Zemana pro druhé kolo voleb (denik.cz, 2018). Zda se jeho voliči ve Zlínském kraji skutečně k němu ve druhém kole přiklonili se nedá na základě tab. 17 konstatovat.

10. Územní změny v elektorátu Miloše Zemana v roce 2018 oproti roku 2013

Následující kapitola se zaměřuje na studium územních změn v elektorátu Miloše Zemana mezi volbami v roce 2013 a 2018. Uplatněny byly dvě metody vizualizace. Zatímco první metoda srovnává jádra volební podpory v 1. kole voleb v roce 2013 s volbami v roce 2018, druhá metoda prezentuje rozdíly v procentuální podpoře Miloše Zemana mezi lety 2018 a 2013 v prvním i druhém kole voleb v jednotlivých obcích. Výstupem jsou obr. 27, 28 a 29.

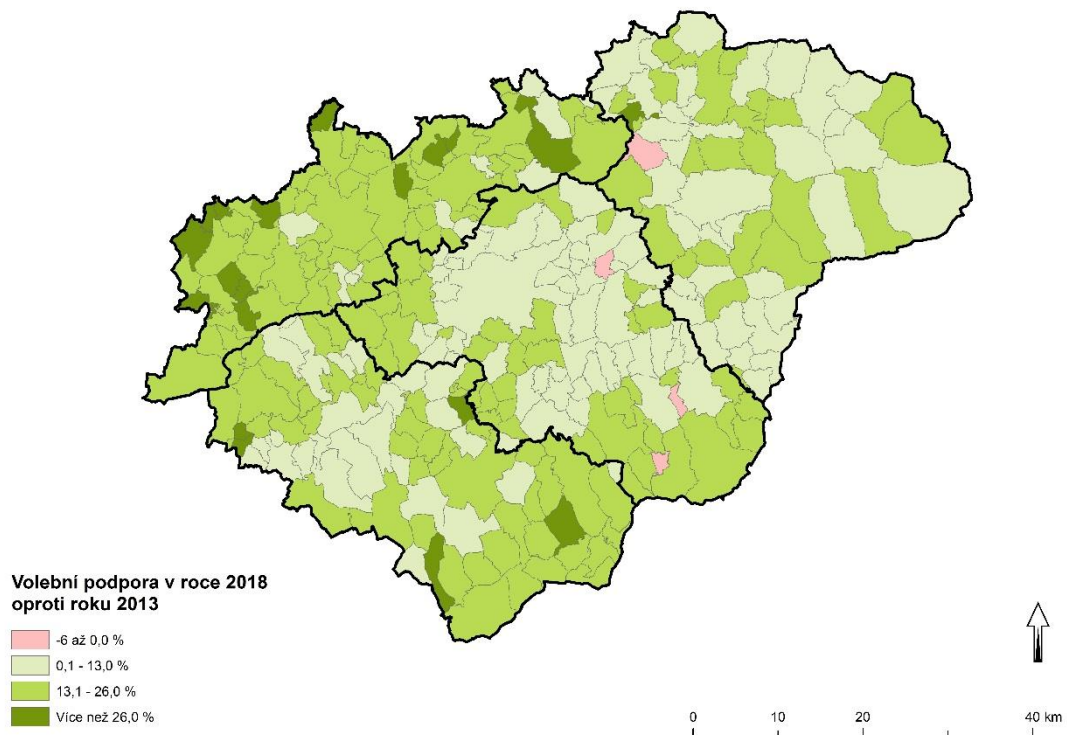
Podíváme-li se na obr. 27, který znázorňuje volební jádra Miloše Zemana v prvním kole voleb v roce 2018 a 2013, vidíme, že se výrazně nezměnily. Jádra Miloše Zemana se koncentrovala v obou letech v okrese Kroměříž a také v jižní a jihozápadní části okresu Uherské Hradiště. V roce 2018 však přibyla v okrese Kroměříž ještě další nová volební jádra a zdá se, že se tak jeho volební podpora v okrese Kroměříž ještě upevnila oproti roku 2013. Naopak v okrese Vsetín zaznamenal Miloš Zeman jistou ztrátu volebních jader v roce 2018 oproti roku 2013. Podobně došlo k drobnému přesunu jader v rámci okresu Zlín.

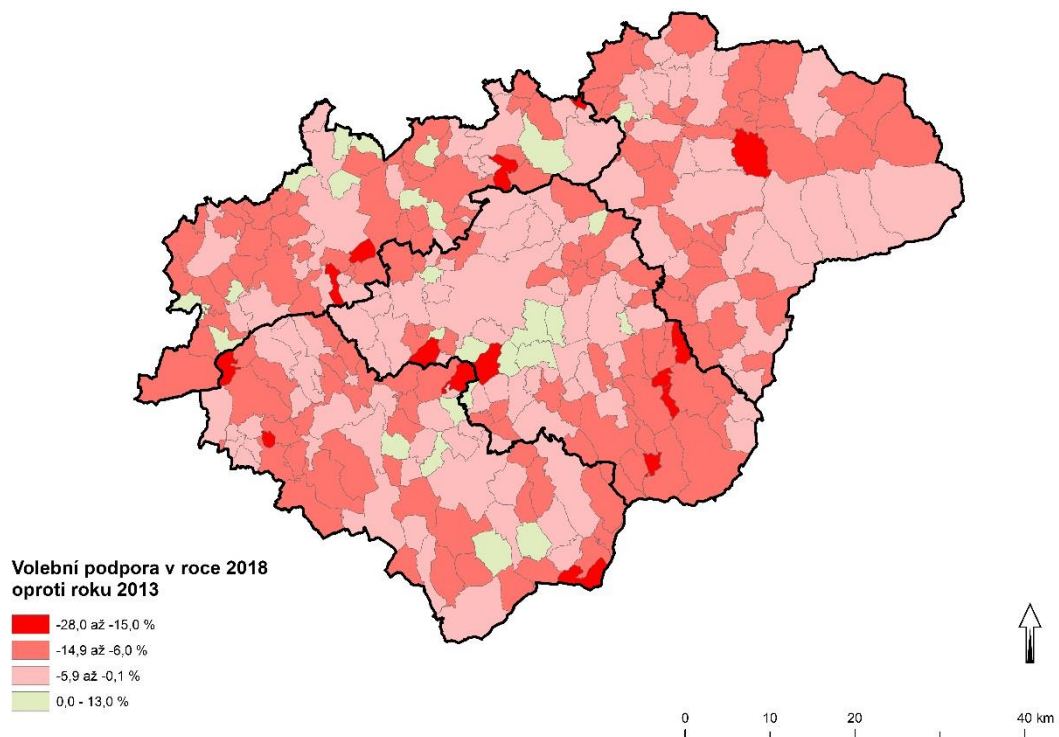
Obr. 27: Územní změny v rozmístění volebních jader Miloše Zemana v 1. kole prezidentských voleb b ve Zlínském kraji v letech 2013 a 2018 (vlastní tvorba, zdroj dat: ČSÚ, ArcČR)

Co se týče procentuální podpory Miloše Zemana ve volbách z roku 2013 a 2018. Obr. 28 a obr. 29 naznačují, že v prvním kole voleb v roce 2018 měl plošně vyšší podporu a k nepatrné ztrátě podpory došlo pouze ve čtyřech obcích, zatímco ve druhém kole voleb v roce 2018 byl už naopak Miloš Zeman slabším kandidátem než v roce 2013 a zpravidla získával ve druhém kole méně procent hlasů, než tomu bylo v roce 2013.

Obecně největší zisky oproti roku 2013 měl Miloš Zeman v prvním kole voleb v obcích okresu Kroměříž. V některých případech šlo o zisky více než 26,0 %. Mezi oblastmi s nižšími zisky oproti roku 2013 v rozmezí 0,1 % až 13,0 % patří například Zlín, SO ORP Vizovice, okolí Uherského Hradiště a obce v nejjihnější části okresu Vsetín. Vůbec největší zisk v prvním kole voleb mezi těmito roky měl v obci Honětice v okrese Kroměříž, ve které rozdíl činil přibližně 51 %. Ve druhém kole voleb v roce 2018 oproti roku 2013 Miloš Zeman ztrácel v rozmezí 6,0 až 14,9 % v SO ORP Valašské Klobouky, na západě SO ORP Uherské Hradiště, ve vybraných obcích na severovýchodě okresu Vsetín a také ve vybraných obcích okresu Kroměříž. Vůbec nejvíce ztratil oproti roku 2013 v obci Vlachova Lhota v okrese Zlín, ve které měl podporu o přibližně 28 % nižší.

Obr. 28: Změny volební podpory Miloše Zemana v 1. kolech prezidentských voleb ve Zlínském kraji v letech 2013 a 2018 (vlastní tvorba, zdroj dat: ČSÚ, ArcČR)

Obr. 29: Změny volební podpory Miloše Zemana ve 2. kolech prezidentských voleb ve Zlínském kraji v letech 2013 a 2018 (vlastní tvorba, zdroj dat: ČSÚ, ArcČR)

11. Závěr

Začátek práce se zabýval výsledky voleb. Vítězem prezidentských voleb v roce 2018 byl stejně jako v roce 2013 Miloš Zeman. Volební účast byla v prvním kole těchto voleb mírně vyšší než v roce 2013 a poměrně výrazně vyšší ve druhém kole. Ve Zlínském kraji konkrétně byla volební účast nepatrně vyšší oproti celorepublikové. V rámci Zlínského kraje byla nejnižší volební účast zaznamenána v okrese Kroměříž, naopak nejvyšší byla v prvním kole v okrese Zlín a ve druhém kole byla nejvyšší v okrese Uherské Hradiště. Zlínský kraj se vyznačuje vyšší podporou Pavla Fischera, mírně vyšší podporou Miloše Zemana a nižší podporou Jiřího Drahoše a Michala Horáčka. Co se týče druhého kola voleb, nejúspěšnější byl Miloš Zeman v okrese Kroměříž a nejméně úspěšný byl v okrese Zlín.

Po zhodnocení výsledků voleb v České republice a Zlínském kraji se práce zabývala podmíněností hlasování. Provedené korelační analýzy odhalily nejvyšší korelace u náboženství a vzdělání. Vůbec nejvyšší hodnoty nabývala korelace mezi Pavlem Fischerem a katolíky. Tato korelace dosahovala hodnoty 0,53. Jedna z výzkumných otázek práce byla právě, zda se náboženství projeví jako důležitý znak v těchto prezidentských volbách a zdá tím kandidátem, u kterého bude zjištěna možná závislost bude Jiří Drahoš, který byl doporučen KDU-ČSL. Korelační analýza naznačila, že taková závislost tady zřejmě existuje, nicméně katolíci se zřejmě přiklonili k Pavlu Fischerovi namísto doporučeného Jiřího Drahoše, u kterého byla s katolíky korelace dokonce nepatrně negativní. Jedním z možných vysvětlení mohl být jejich odlišný osobní vztah k církvi. Zatímco Pavel Fischer se označuje za praktikujícího katolíka, Jiří Drahoš konstatoval, že je nepraktikující katolík.

U vysokoškolsky vzdělaných lidí byly získány nejvyšší hodnoty korelace u Miloše Zemana a Jiřího Drahoše. U Miloše Zemana šlo o střední negativní korelaci, zatímco u Jiřího Drahoše o střední pozitivní korelaci. U znaku pohlaví existuje slabá korelace mezi ženami a Jiřím Drahošem. Mezi další zjištěné korelace patří slabá pozitivní korelace mezi primárním sektorem hospodářství a Milošem Zemanem. V případě podílu podnikatelů byly nejvýraznější slabé pozitivní korelace u Mirka Topolánka, Michala Horáčka a Vratislava Kulhánka. Nejvyšší negativní korelací u podnikatelů byla slabá negativní

korelace s Milošem Zemanem. Korelační analýza s věkovou strukturou naznačila, že Miloše Zemana volily ve Zlínském kraji spíše starší skupiny obyvatel nad 50 let.

Dalším cílem po studiu podmíněnosti hlasování bylo prostorové rozmístění elektorátu. Druhou specifickou výzkumnou otázkou a hypotézou bylo, zda se jádra Mirka Topolánka budou koncentrovat v okrese Vsetín vzhledem k možnému lokálnímu efektu kandidáta. Vizualizace jader Mirka Topolánka se zdá tuto hypotézu potvrzovat a jeho jádra se opravdu vyskytují v okolí Vsetína. Zajímavým zjištěním byla téměř identická jádra Mirka Topolánka a Michala Horáčka, z čehož pramenily i velmi podobné hodnoty korelací. Je těžké však konstatovat, zda tito kandidáti soupeřili o stejné voliče, či zda byla volba každého z nich podmíněna jinými znaky a shodný elektorát byl výsledkem náhody.

Nejvíce prostorově vyhraněným kandidátem se ukázal být Miloš Zeman. Ten měl velmi výraznou koncentraci jader v okrese Kroměříž, který tvoří jedno velké souvislé jádro volební podpory. V práci byly představeny možné příčiny této koncentrace v okrese Kroměříž. Co se týče konkrétních společenských znaků, k vysoké podpoře Miloše Zemana na Kroměřížsku mohla přispět vyšší nezaměstnanost a s ohledem na zjištěné korelace také například vyšší podíl lidí v primárním sektoru hospodářství, nižší podíl věřících a nižší podíl lidí s vysokoškolským vzděláním. Rovněž bylo zjištěno, že značná část okresu Kroměříž patří do stabilní území volební podpory zejména levicových stran.

Druhým nejvíce prostorově vyhraněným kandidátem byl Pavel Fischer, jehož jádra se koncentrovala nejvíce v okrese Zlín a SO ORP Uherské Hradiště. V okrese Zlín a Vsetín volební jádra tohoto kandidáta výrazně kopírovala oblasti s největším podílem katolíků a nacházela se tedy především v jižních částech těchto okresů. Jádrem však bylo i město Zlín a přilehlé obce. Jádra ostatních kandidátů byla zpravidla rozptýlena po kraji bez větších souvislých územních celků a případná seskupení jsou podrobněji popsána v kapitole 7. Na základě provedených korelací a vizualizace elektorátu se zdá, že většina kandidátů představovala do jisté míry protikandidáty Miloše Zemana. Výjimku tvoří Petr Hannig, jehož elektorát byl ze všech kandidátů elektorátu Miloše Zemana nejpodobnější.

Co se týče územních změn v rozmístění elektorátu Miloše Zemana ve volbách 2013 a 2018, bylo zjištěno, že jeho hlavní voličská základna byla velmi podobná. Ke změnám patřil další zisk nových jader v okrese Kroměříž a došlo tedy k jistému upevnění jeho

podpory v tomto okrese. Jisté ztráty volebních jader zaznamenal v okrese Zlín a Vsetín. Ze studia změn procentuálních zisků jednotlivých obcí vyplynulo, že v prvním kole voleb měl Miloš Zeman ve Zlínském kraji oproti roku 2013 plošně větší podporu, zatímco v kole druhém už měl ve většině obcí podporu nižší a jeho vítězství nebylo už tak výrazné.

Oblasti, které se nabízí pro další výzkum je další studium rozdílného volebního chování katolíků a evangelíků v těchto, případně i dalších volbách, který může mít například podobu dotazníkového šetření s použitím kvantitativních metod nebo i kvalitativních metod. Takové studie můžou i pomoci lépe zodpovědět na otázku, proč katolíci nejspíše upřednostnili Pavla Fischera oproti doporučenému Jiřímu Drahošovi. S blížícím se termínem dalších prezidentských voleb se také objevují už první zájemci o kandidaturu. Jedním z nich je opět Pavel Fischer a v dalších volbách lze na poznatky této práce navázat srovnáním územních změn v jeho volební podpoře v příštích prezidentských volbách oproti těmto volbám z roku 2018. Také lze navázat zaměřením se na okres Kroměříž s cílem zjistit, zda v tomto okrese budou výrazně úspěšnější případní levicoví kandidáti. Výhodou analýzy plánovaných prezidentských voleb v roce 2023 také bude skutečnost, že budou dostupná aktuálnější data ze sčítání lidu v roce 2021.

12. Summary

This chapter provides a very brief summary of the aims and results of this thesis. It should be noted that only the most important findings are mentioned in this chapter. The aim of this work was to analyse the Czech presidential elections in 2018 in the Zlín Region. The Zlín Region was chosen for this study because it is the most religious region in the Czech Republic, which makes it somewhat atypical and could have some impact on the election results. The work had four goals, two research questions and two related hypotheses. The first goal was to present the elections results at the national level and then compare them with the results in the Zlín region. Miloš Zeman, who was also the winner of the presidential elections in 2013, was the winner in 2018 as well. The turnout was rather high in comparison with other parliamentary and presidential elections. As regards the elections in the Zlín region in 2018, there are some particularities in terms of the elections results. For instance, the turnout was slightly higher there, Miloš Zeman and Pavel Fischer gained more votes in the Zlín Region, while the rest of the candidates were less successful there than at the national level.

The second goal was to analyse possible determiners of the election results in the Zlín Region. The method that was employed here was the correlation analysis. The social characteristics of voters that were used for the correlation analyses were age, sex, religion, entrepreneurs, economic sector and education. The most significant correlation 0,53 was between the Catholic Church and Pavel Fischer. One of the two research questions and the related hypothesis was whether religious people would prefer Jiří Drahoš, who was recommended by the Czech Christian-democratic party KDU-ČSL. The correlation between Jiří Drahoš and the Catholic Church was surprisingly slightly negative. Therefore, it seems that people voted for Pavel Fischer instead. One of the underlying reasons that were suggested was their different approach to religion. While Pavel Fischer considers himself to be a practising Catholic, Jiří Drahoš says he is a non-practicing Catholic. The correlation analysis suggested that there might be some differences in voting behaviour between the Catholic Church and the protestant Evangelical Church of Czech Brethren. The correlation between Pavel Fischer and the latter church was slightly negative. The correlation between religious people in general

and Miloš Zeman was also negative. Apart from that, a positive correlation between Jiří Drahoš and university education was observed. In contrast, this correlation was negative between university education and Miloš Zeman. Other correlations suggest that the number of entrepreneurs seems to have been favourable for Mirek Topolánek, Michal Horáček and Vratislav Kulhánek. As regards age, there is a positive correlation between Miloš Zeman and people older than 50 years.

The third goal of the study was to analyse the spatial differentiation of the electorate of the individual candidates. This spatial differentiation is shown in pictures 19–29. The most distinctive region in terms of its electorate is the Kroměříž district, which is the power base of Miloš Zeman. The strong support could be ascribed to higher unemployment rate, the higher percentage of people working in the primary economic sector and lower percentage of religious people. The power base of Pavel Fischer is located especially in areas with the highest percentage of people who are members of the Catholic Church. The power base of Pavel Fischer is the southern part of the Zlín and Vsetín district and the municipalities near Uherské Hradiště. The second research question related to this goal was whether Mirek Topolánek's power base would be located in the Vsetín district. Since he is from Vsetín, his power base could be located in the Vsetín district due to the possible friends and neighbours effect. The analysis did prove that the power base is really located there. This could be, however, influenced by other factors as well.

The last goal was to find out if there were any changes in the power base of Miloš Zeman between the presidential elections in the Zlín region in 2013 and 2018. Although the analysis showed there were not many changes in the spatial differentiation of his electorate, it seems that his support in the Kroměříž district was even stronger in 2018 than 2013. Nonetheless, the analysis suggests that Miloš Zeman had stronger support in 2018 in the first round and lower support in the second round in comparison with the elections in 2013.

Seznam použitých zkratk

ČSSD – Česká strana sociálně demokratická

ČSDSD – Československá sociálně demokratická strana dělnická

ČSL – Československá strana lidová

ČSÚ – Český statistický úřad

KDU-ČSL – Křesťanská demokratická unie – Československá strana lidová

KSČ – Komunistická strana Československa

KSČM – Komunistická strana Čech a Moravy

ODA – Občanská demokratická aliance

ODS – Občanská demokratická strana

SO ORP – správní obvod obce s rozšířenou působností

Seznam použité literatury

ANDREW, J. (1996): *Mapping politics: How context counts in electoral geography*. In: *Political Geography* 15: 129–146.

BRÁZDIL, R a kol: *Statistické metody v geografii: cvičení*. Brno: Masarykova univerzita. 1995.

ČESKO. *Ústavní zákon č. 1 ze dne 28.12.1992 Ústava České republiky*. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1993. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-275#cast1>.

ČESKO. *Zákon č. 275 ze dne 22.8.2012 Zákon o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky)*. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2015. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-275#cast1>.

DE VAUS, D. *Surveys in Social Research*. 5th ed. Australia: Allen & Unwin, 2002.

DEMŠAR, U. MANSLEY P. (2015): *Space matters: Geographic variability of electoral turnout determinants in the 2012 London mayoral election*. In: *Electoral Studies* 40: 659–677.

DENÍK.CZ. *Hannig podpořil Zemana, je rád za předposlední místo* [online]. [cit. 2020-05-13]. Dostupné z: https://www.denik.cz/z_domova/volby-2018-hannig-podporil-zemana-je-rad-za-predposledni-misto-20180113.html.

DENÍK.CZ. *Třetí muž prvního kola Fischer: Budu volit Drahoše. Výsledek považuje za úspěch* [online]. [cit. 2020-05-13]. Dostupné z: https://www.denik.cz/z_domova/volby-2018-fischer-budu-volit-drahose-vysledek-povazuje-za-uspech-20180113.html.

DOLEŽÁLEK, J. *Zlínský kraj: hledání continuity voličských vzorců*. Brno. Diplomová práce. Masarykova univerzita, 2008. Vedoucí práce Mgr. Jakub Šedo, Ph.D.

DOSTÁL, P. *Geografická analýza volebního chování obyvatel Zlínského kraje po roce 2008*. Olomouc. Diplomová práce. Univerzita Palackého v Olomouci, 2014. Vedoucí práce RNDr. Miloš Fňukal, Ph.D.

DOSTÁL, P. *Územní trendy volební podpory ve Zlínském kraji po roce 1990*. Olomouc. Bakalářská práce. Univerzita Palackého v Olomouci, 2012. Vedoucí práce RNDr. Miloš Fňukal, Ph.D.

GREGORY, D. et al. *The Dictionary of Human Geography*. 5th ed. Chichester: Blackwell Publishing Ltd. 2009.

GUDGIN, G. a P. TAYLOR. *Seats, Votes and the Spatial Organisation of Elections*. London: Pion. 1979.

IDNES.CZ. *Lidovci vyzvali své voliče, aby v souboji o Hrad podpořili Drahoše* [online]. [cit. 2020-03-10]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/volby/kdu-csl-lidovci-jiri-drahos-podpora-prezident-volba.A171114_191324_domaci_ane.

IROZHLAS.CZ. *Anketa mezi prezidentskými kandidáty: kdo věří v Boha a kdo je proti sňatkům homosexuálů?* [online]. [cit. 2020-03-10]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/prezidentske-volby-2018-anketa-nabozenstvi-homosexualove-tradice-jiri-drahos_1712230600_kno.

JEHLIČKA, P. SÝKORA, L. (1991): *Stabilita regionální podpory tradičních politických stran v Českých zemích (1920-1990)*. In: Sborník České geografické společnosti 96 (2): 81-95.

KACHNÍK, P. *Analýza výsledků prezidentských voleb ve Zlínském kraji s důrazem na prostorovou strukturu voličské základny SPOZ*. Bakalářská práce. Univerzita Palackého v Olomouci, 2014. Vedoucí práce RNDr. Miloš Fňukal, Ph.D.

KAŠPAR. *Hannig: Budu jako Zeman, jen slušnější. Česko může být druhou Kostarikou*. In: ct24.ceskatelevize.cz [online]. [cit. 2020-05-13]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/specialy/kandidat-na-prezidenta-petr-hannig/2310436-hannig-budu-jako-zeman-jen-slusnejsi-cesko-muze>.

KDU-ČSL. *Prezidentské volby 2018* [online]. KDU-ČSL, 2018 [cit. 2020-03-30]. Dostupné z: <https://www.kdu.cz/aktualne/kalendar-udalosti/prezidentske-volby-2018>.

KORTSCHAK, D. *Mirek Topolánek tritt also Ods-Parteichef zurück*. [online]. [cit. 2020-03-10]. Dostupné z: <https://www.radio.cz/de/rubrik/tagesecho/mirek-topolanek-tritt-als-ods-partiechef-zurueck>.

KOSTELECKÝ, T. BLAŽEK, J. (1991): *Geografická analýza výsledků parlamentních voleb v roce 1990*. In: Sborník České geografické společnosti 96 (2) (pp. 1-13).

KOSTELECKÝ, T. *Volby očima geografa*. Teoretické přístupy a vybrané problémy v současné geografii, Praha: Přírodovědecká Fakulta Univerzity Karlovy, 1993.

- KREJČÍ, Oskar. *Nová kniha o volbách*. Praha: Professional Publishing, 2006.
- LIPSET, Seymour Martin. *Political Man*. New York. Doubleday & company, 1960.
- MCGING, C. (2015): *Towards a feminist electoral geography*. In: *Political Geography* 47: 86–87.
- MELLOW, N. TRUBOWITZ P. (2005): *Red versus blue: American electoral geography and congressional bipartisanship, 1898-2002*. In: *Political Geography* 24: 659–677.
- Můj život* [online]. [cit. 2020-03-10]. Dostupné z: <https://www.jiridrahos.cz/muj-zivot/>
- ODA. *Programové priority 2017* [online]. ODA, 2017 [cit. 2020-03-10]. Dostupné z: https://www.oda.cz/wp-content/uploads/2017/05/PROGRAMOVE_TEZE_WEB.pdf.
- SENTHILNATHAN, S. (2019): *Usefulness of Correlation Analysis* [online]. [cit. 2020-03-10]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/334308527_Usefulness_of_Correlation_Analysis.
- SCHURR, C. (2013): *Towards an emotional electoral geography: The performativity of emotions in electoral campaigning in Ecuador*. In: *Geoforum* 49: 114–126.
- TAYLOR, P. (1973): *Some implications of the spatial organization of elections*. *Transactions of the Institute of British Geographers* 60: 121–136.
- VODA, P. (2011): *Geografie volební podpory KDU-ČSL 1920 až 2010*. In: *European Electoral Studies* 6 (2): 104–127.
- WARF, B. a J. LEIB. *Revitalizing Electoral Geography*. Burlington, VT: Ashgate, 2011.

Zdroje dat

Český statistický úřad. Veřejná databáze: *Sčítání lidu, domů a bytů* [online]. 2011 [cit. 2019-04-14]. Dostupné z:
https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=statistiky&filtr=G~F_M~F_Z~F_R~F_P~_S~_null_null_#katalog=30628

Český statistický úřad. *Podíl nezaměstnaných osob v krajích k 29. 2. 2020* [online]. 2020: ČSÚ, 2020 [cit. 2020-03-10]. Dostupné z:
<https://www.czso.cz/csu/xc/mapa-podil-kraje>

ARCDATA PRAHA. ArcČR® 500. [cit. 2020-04-10]. Dostupné z:
<https://www.arcdata.cz/produkty/geograficka-data/arccr-500>

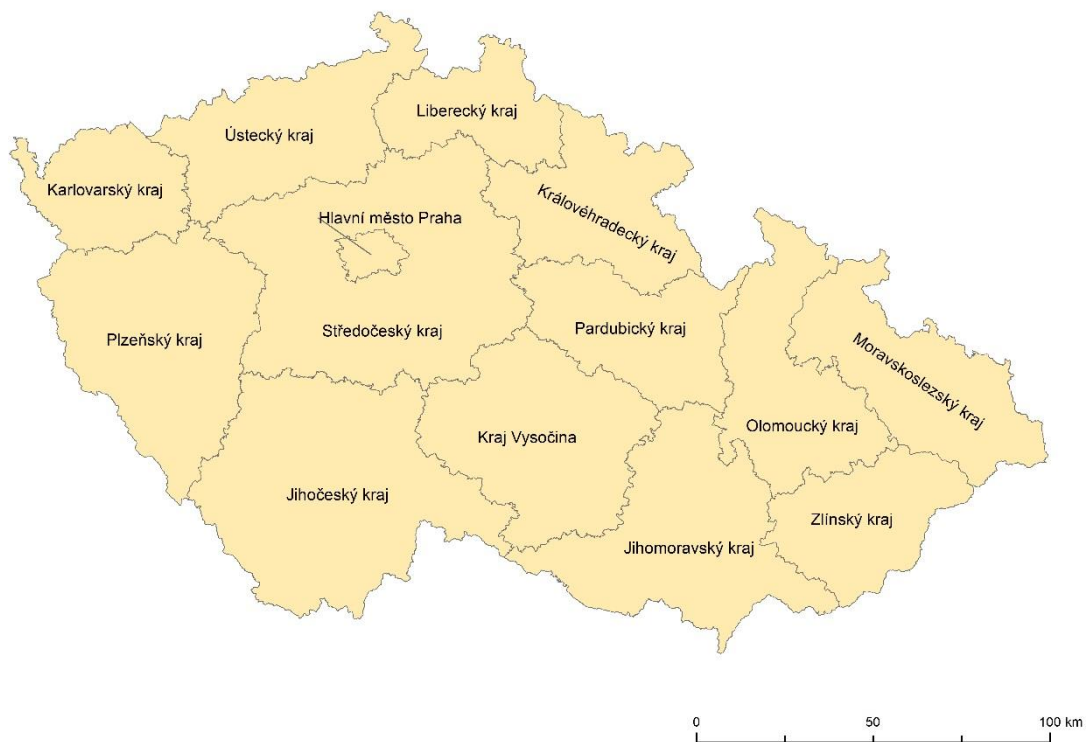
Přílohy

Seznam příloh

Příloha 1: kraje České republiky k 1.1.2018 (vlastní tvorba, zdroj dat: ArcČR)	71
Příloha 2: okresy Zlínského kraje k 1.1.2018 (vlastní tvorba, zdroj dat: ArcČR)	71
Příloha 3: SO ORP Zlínského kraje k 1.1.2018 (vlastní tvorba, zdroj dat: ArcČR)	72
Příloha 4: obce v okrese Kroměříž k 1.1.2018 (vlastní tvorba, zdroj dat: ArcČR)	73
Příloha 5: obce v okrese Zlín k 1.1.2018 (vlastní tvorba, zdroj dat: ArcČR)	74
Příloha 6: obce v okrese Uherské Hradiště k 1.1.2018 (vlastní tvorba, zdroj dat: ArcČR)	75
Příloha 7: obce v okrese Vsetín k 1.1.2018 (vlastní tvorba, zdroj dat: ArcČR)	76
Příloha 8: Podíl obyvatel zaměstnaných v primárních sektoru národního hospodářství ve Zlínském kraji v roce 2011 (vlastní tvorba, zdroj: ČSÚ)	77
Příloha 9: Podíl obyvatel s vysokoškolským vzděláním ve Zlínském kraji v roce 2011 (vlastní tvorba, zdroj: ČSÚ)	77
Příloha 10: Podíl obyvatelstva hlásícího se k nějaké formě náboženském vyznání ve Zlínském kraji v roce 2011 (vlastní tvorba, zdroj: ČSÚ)	78
Příloha 11: Podíl obyvatel hlásících se ke katolické církvi ve Zlínském kraji v roce 2011 (vlastní tvorba, zdroj: ČSÚ)	78
Příloha 12: Podíl obyvatel hlásících se k evangelické církvi ve Zlínském kraji v roce 2011 (vlastní tvorba, zdroj: ČSÚ)	79
Příloha 13: Území stabilní volební podpory vybraných politických stran na základě výsledků voleb z roku 1929, 1935 a 1996-2006 (Doležálek, 2008)	80

Přílohy

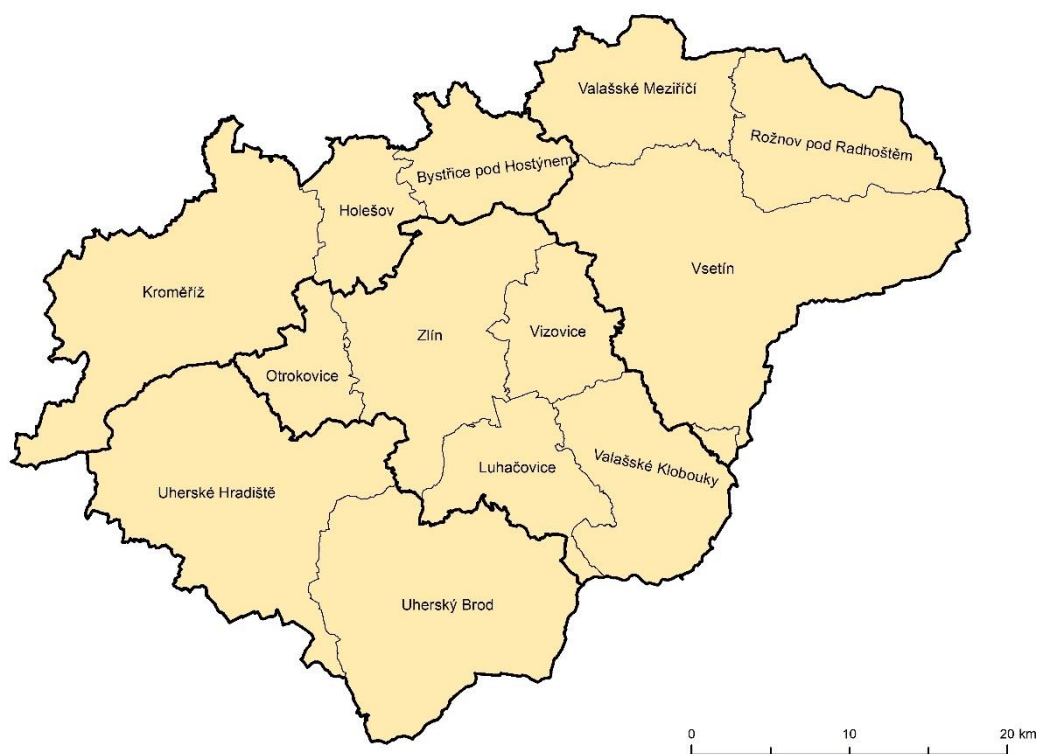
Příloha 1: kraje České republiky k 1.1.2018 (vlastní tvorba, zdroj dat: ArcČR)

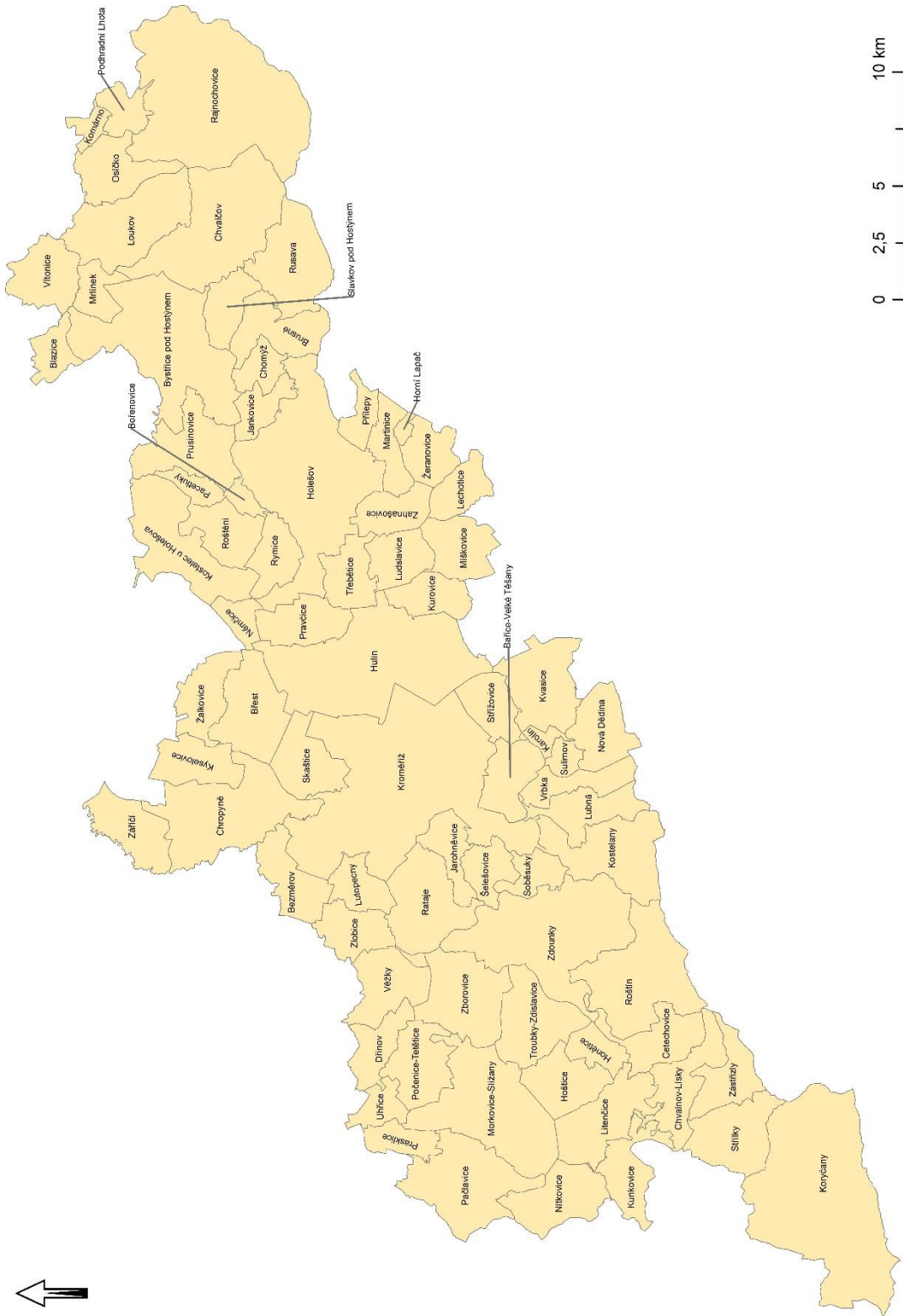
Příloha 2: okresy Zlínského kraje k 1.1.2018 (vlastní tvorba, zdroj dat: ArcČR)

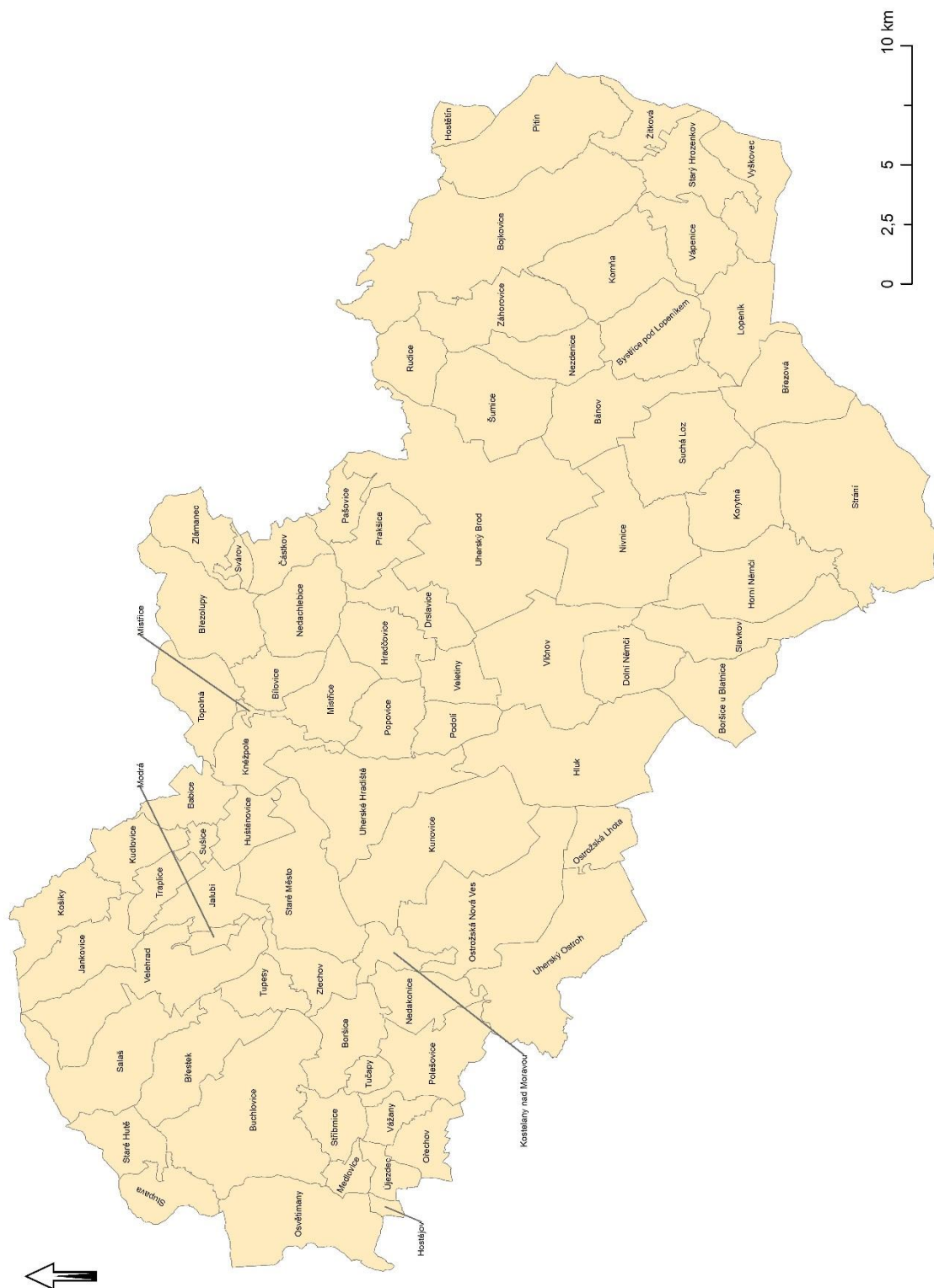
Příloha 3: SO ORP Zlínského kraje k 1.1.2018 (vlastní tvorba, zdroj dat: ArcČR)

Příloha 4: obce v okrese Kroměříž k 1.1.2018 (vlastní tvorba, zdroj dat: ArcČR)

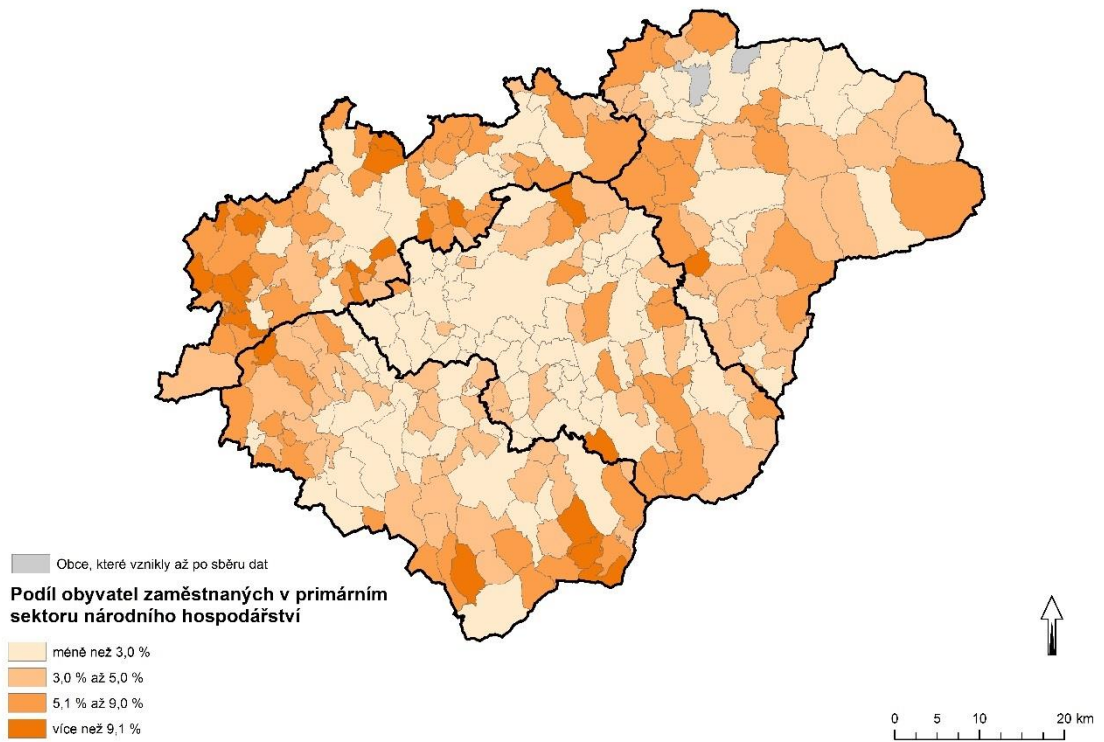
Příloha 6: obce v okrese Uherské Hradiště k 1.1.2018 (vlastní tvorba, zdroj dat: ArcČR)

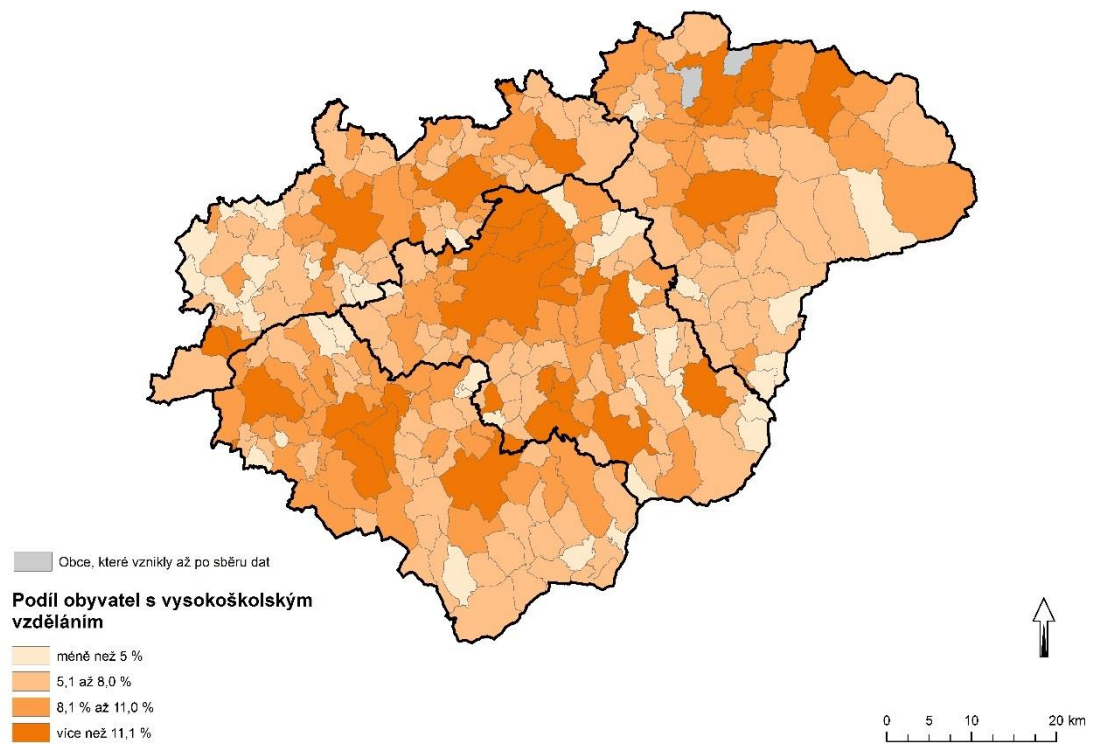
Příloha 7: obce v okrese Vsetín k 1.1.2018 (vlastní tvorba, zdroj dat: ArcČR)

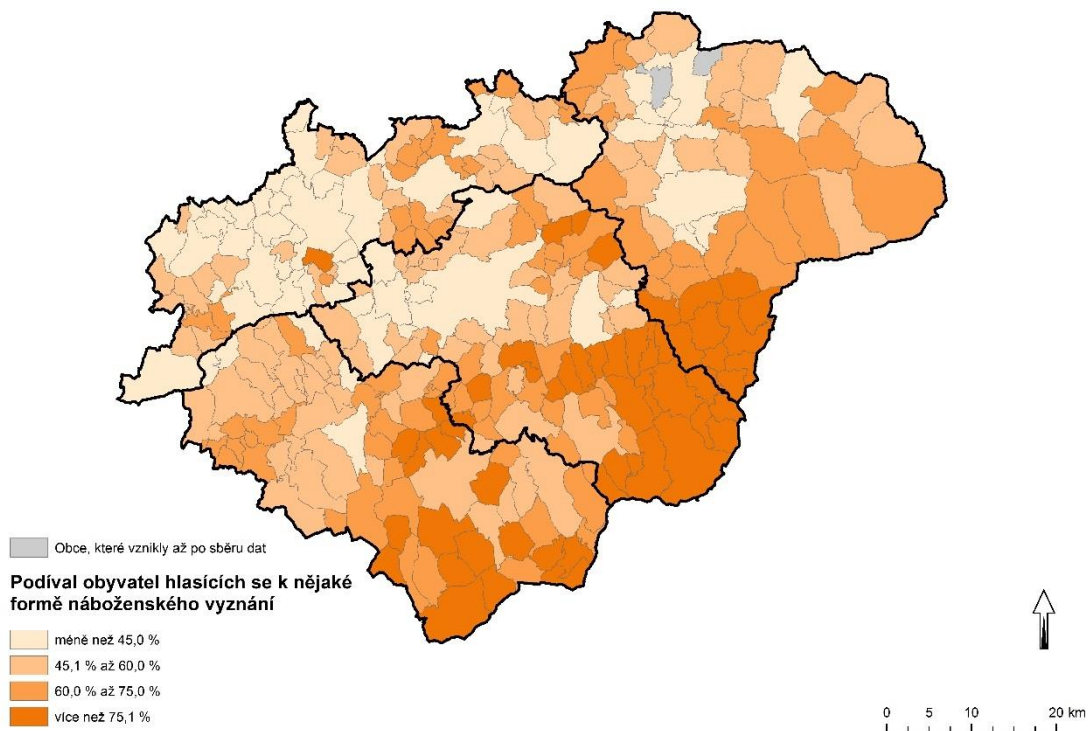
Příloha 8: Podíl obyvatel zaměstnaných v primárním sektoru národního hospodářství ve Zlínském kraji v roce 2011 (vlastní tvorba, zdroj: ČSÚ)

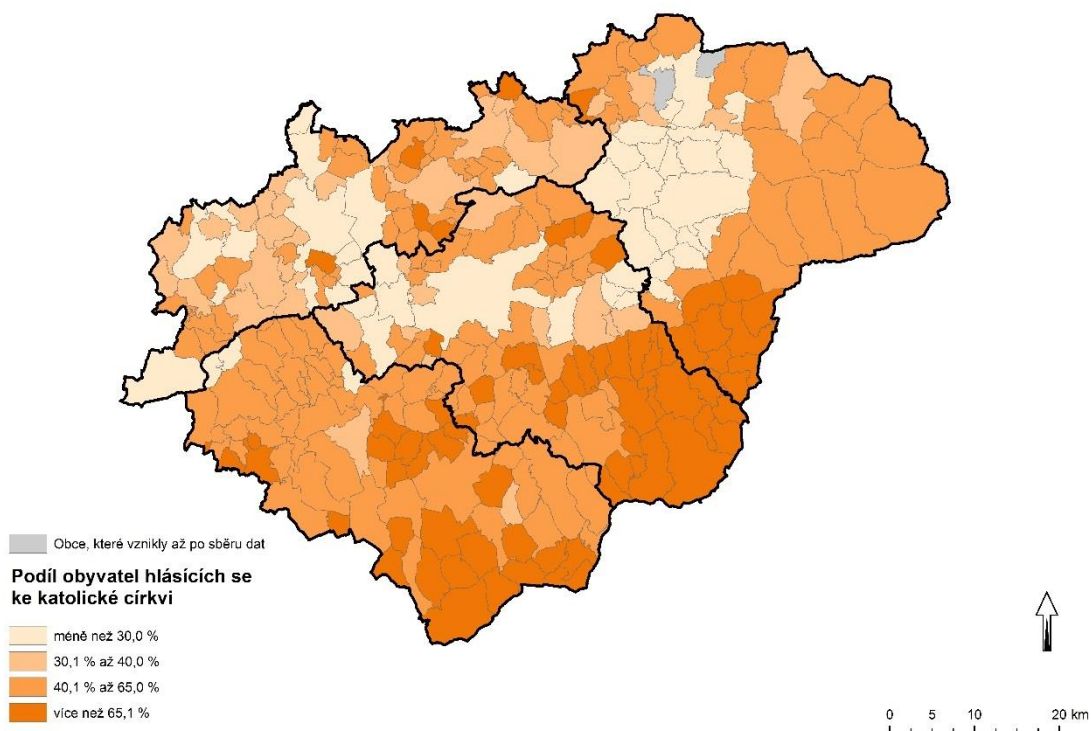
Příloha 9: Podíl obyvatel s vysokoškolským vzděláním ve Zlínském kraji v roce 2011 (vlastní tvorba, zdroj: ČSÚ)

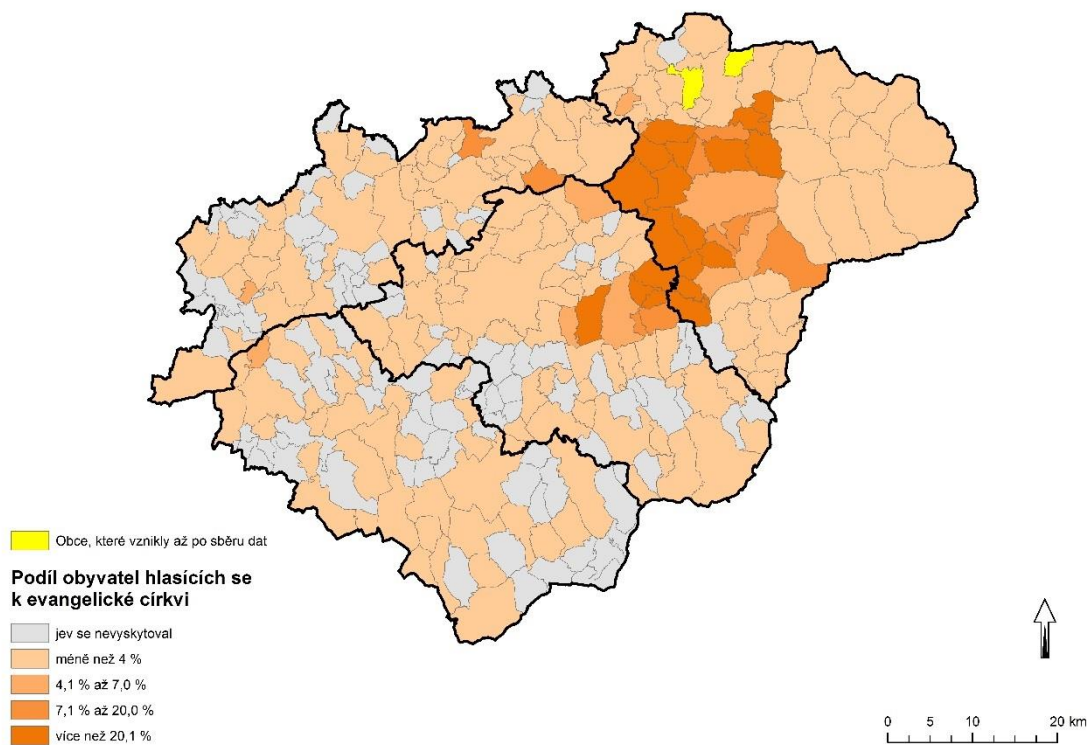
Příloha 10: Podíl obyvatelstva hlásícího se k nějaké formě náboženském vyznání ve Zlínském kraji v roce 2011 (vlastní tvorba, zdroj: ČSÚ)

Příloha 11: Podíl obyvatel hlásících se ke katolické církvi ve Zlínském kraji v roce 2011 (vlastní tvorba, zdroj: ČSÚ)

Příloha 12: Podíl obyvatel hlásících se k evangelické církvi ve Zlínském kraji v roce 2011 (vlastní tvorba, zdroj: ČSÚ)

Příloha 13: Území stabilní volební podpory vybraných politických stran na základě výsledků voleb z roku 1929, 1935 a 1996-2006 (Doležálek, 2008)

